

4. julij – 22. julij

GLAVNI UREDNIK
FRANCE SUSTERŠIČ
ODGOVORNI UREDNIK
CRTOMIR SINKOVEC

Leto V
ST. 24
20. VI. 1967

Besede
in dejanja

Oba praznika, dan borca in dan vstaje, bomo tudi letos praznovali z vrsto praznov, ki nas bodo spominjale na osvobodilno vojno in revolucijo ter nas opominjale, da moramo biti enotni in pripravljeni ob vsakem času na obrambo naših pravic in socialističnega družbenega reda.

Proslave bodo po občinah, kjer imajo posamezne enote svoj dom. Razen tega bo v juliju podeljenih nekaj novih domicilov. Za dan borca se bodo zbrali kurirji v Zalcu in odkrili spominsko ploščo. V Brežicah se bo zbral Kozjanski odred, na Vačah pa Kamniško-zasavski.

Dne 16. julija se bodo v Ljubljani zbrali borci Tomšičeve brigade ter skupno z mladino in vojaški enote, ki nosi njeno ime, praznovali obletnico ustanovitve. Bivši borci ter mladinci iz Velenja in Ljubljane bodo odšli na pohod v kraj, kjer je bila brigada ustanovljena. Istega dne bo na Vrhniki proslava 1. tankovske brigade.

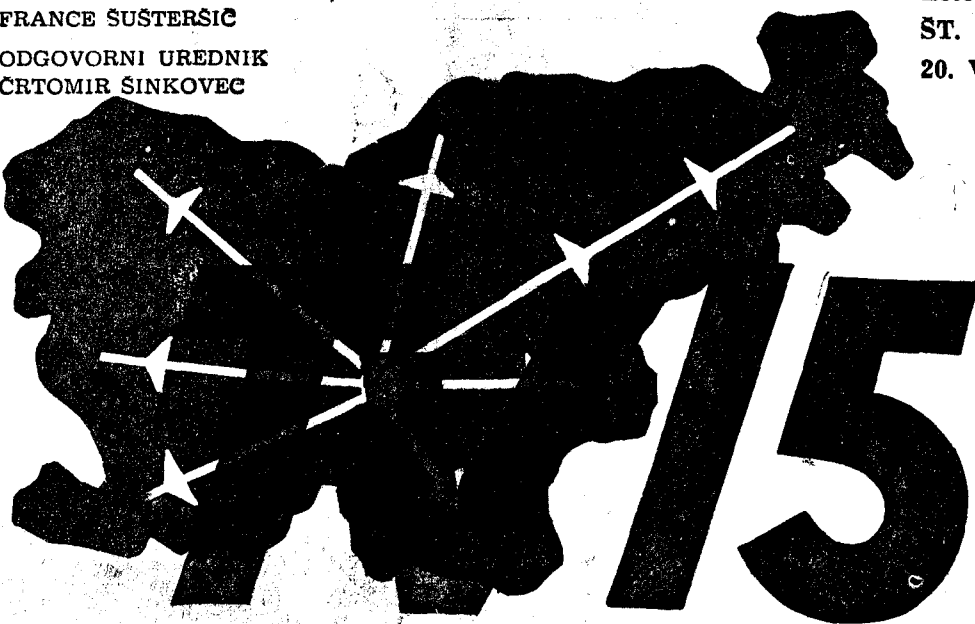
Za dan vstaje pa se bodo zbrali na Krasincu na velikem mitingu nekdanji letalci. Raze tega bodo v Ljubljani dan prej podelili nagrade vstajem.

Po raznih krajih bodo tako kot vsa leta nazaj odkrili nekaj spominskih plošč in spomenikov.

Razen navedenih bo po raznih krajih širom po domovini tudi mnogo manjših praznov. To pomeni, da bo praznovanje naših velikih obletnic množično.

POJEM ELEGANCE SO KRAVATE terital
TOVARNE SVILANIT KAMNIK

GLASILO ZVEZE ZDRUŽENJ BORCEV NOV SLOVENIJE

OD VSEPOVSOD OGORČENI PROTESTI PROTI IZRAELSKI AGRESIJI

Ob izraelski agresiji na Združeno arabsko republiko je bilo v Jugoslaviji nešteto protestnih sestankov in zborovanj, na katerih je bilo slišati ogorčene obsodbe izraelskih militaristov in vseh, ki jih podpirajo.

O brzojavki zveznega odbora ZZZ NOV Jugoslavije in o protestni resoluciji z izredne seje predsedstva republiškega odbora ZZZ NOV Slovenije smo že poročali. Dne 9. t. m. se je zbralo na sejo tudi predsedstvo republiškega odbora ZZZ NOV Hrvatske in odposlalo tovarišu Titu naslednje pismo:

»Danes smo imeli sejo predsedstva republiškega odbora ZZZ NOV Hrvatske. Med drugim je bilo na dnevnem redu vprašanje dejavnosti rezervnih oficirjev in podoficirjev. Njihovo vlogo smo temeljito obrav-

navali in med drugim sklenili, da ti pošljemo iskrene pozdrave in izrazimo vdanost v imenu vseh članov ZZZ NOV Hrvatske za tvojo akcijo, ki si jo vodil in jo še vodiš za ohranitev miru na svetu. — Vsi udeleženci sestanka najenergičneje obsojajo agresijo Izraela na Združeno arabsko republiko in ves arabski svet. — Dragi tovariš Tito, računaj na nas, da bomo še naprej prizadevno podpirali in izpolnjevali vsako tvojo akcijo za tvoj boj za ohranitev svetovnega mira.« Podobne resolucije so sprejeli tudi drugi republiški

odbori oz. njihova predsedstva. Tudi občinski odbori naše organizacije so posvetili precej časa obravnavi mednarodnega položaja v zvezi z izraelsko agresijo na ZAR ter sprejemali protestne resolucije proti Izraelu in anglo-ameriškim imperialistom. Resolucija ZZZ NOV občine Ptuj pravi med drugim: »Nepodobno pomeni grobo kršitev ustavnostne listine OZN in ogroža mir na svetu. Jugoslovanski narodi, posebno pa še borci NOV, se ne moremo sprijazniti z dejstvom, da so imperialisti spet zanetili požar,

ki se lahko razplamti v novo svetovno katastrofo... V celoti podpiramo odločni boj arabskih narodov za njihove pravice in svobodo ter obsojamo vmešavanje in podporo ZDA in Velike Britanije agresorju.«

Resolucije so sprejemali tudi delovni kolektivi. Navajamo del resolucije, ki jo je sprejel kolektiv steklarne Hrastnik:

»Zavedamo se, da izraelska agresija ni samo rezultat težnj izraelskega naroda, temveč da je ta narod orodje imperializma in tistih, ki jim je edini cilj zanesiti med narodi sovraštvo in morilno vojno, ker bi radi na ta način zadovoljili svoje kolonialne apetite do nerazvitih dežel... Člani kolektiva steklarne Hrastnik se popolnoma strinjamo s stališči vodstva SFRJ in izjavo predsednika Tita ter odločno zahtevamo, da se agresija takoj zaustavi in zagotovi mir v svetu.«

Druge resolucije so zelo podobne navedenim — vse odločno obsojajo izraelsko agresijo in tiste, ki stojijo za njo — zato ne objavljamo vsake posebej.

Enodušno in enotno stališče jugoslovanskih delovnih ljudi pomeni veliko moralno podporo napadenim arabskim narodom in vsem miroljubnim silam na svetu, ki hočejo prek Organizacije združenih narodov in njene generalne skupščine doseči pravično rešitev spora na Blaznjem vzhodu ter zagotoviti mir v tem delu sveta.

SLEHERNI SPOPAD Z OROŽJEM PRINESE LJUDEM VSE GROZOTE NE-CLOVESKEGA TRPLJENJA, RANE, POMANKANJE IN SMRT. TODA NAJVEČ GORJA MORAJO PRETRPITI NAJBOLJ NEDOLŽNI: MATERE IN OTROCI, O ČEMER ZELO PREPRIČLJIVO PRIPoveduje Nasa Slika

POMAGAJMO!

Predsednik republiškega odbora ZZZ NOV Slovenije Franc Leskošek-Luka je ob pozivu družbeno političnih organizacij za pomoč žrtvam agresije na Blaznjem vzhodu podal naslednjo izjavo:

Priče smo novim akcijam povampirjenega imperializma, spriču katerega ne more ostati neprizadet nihče, ki sta mu pri srcu mir in svoboda. Danes je vsakemu našemu človeku jasno, da je napad izraelskih oboroženih sil na arabske narode, ob polnem varstvu in pomoči anglo-ameriških imperialistov, napad na politiko miroljubne koeksistence med narodi nasploh. Namen je bil zrušiti v Sredozemlju in na Srednjem vzhodu steber te politike in s tem porušiti obstoječe stanje. Načrti imperialistov so dolgoročni in agresivni. Pred tako nasilno politiko ne bi bil varen nihče. Zato je potrebno z vsemi silami zaustaviti agresorja in prodiranje njegove nevarne politike, ki se poslužuje vseh sredstev: od podkupovanja do vojaških pučev, od hujškanja do neposredne vojaške intervencije s ciljem, da poruši ravnotežje sil in da doseže strateške pozicije, ogrozi mir, ustvari nemir in vojno vdušje.

Sklep našega državnega vodstva, da pomaga napadenim narodom, ki so postali žrtve agresorja, izraža voljo in željo nas vseh. Zveza združenj borcev, ki vključuje tisti del prebivalstva, ki je v najtežjih časih okupacije in preganjanja vodil najtežjo bitko za osvoboditev svojega naroda in izbojeval zmago nad prav tako brezobzirnim napadalcem in okupatorjem ter oholim zavojevalcem, je najbolj poklicana, da obsodi napadalce in okupatorja in da se vključi v akcijo za zbiranje pomoči arabskim narodom, ki so kot žrtve agresije te pomoči potrebni.

Naša solidarnost z neangažiranim svetom ni samo deklaracija. Ona se in se mora izražati zlasti takrat, ko je prijateljskim narodom potrebna konkretna pomoč. To naj bo poduk vsem imperialističnim silam, ki si prizadevajo zatreti idejo in sile miroljubne in aktivne koeksistence med narodi s tem, da z orožjem mogočnega nasilno zatro svobodo in neodvisnost malih narodov.

V tem času je potrebna enotna akcija zbiranja pomoči, ki naj zajame vsakega našega človeka, ki hoče živeti v miru in ki se zavzema za svobodo in neodvisnost narodov. To bo tudi obsodba agresorja in njegovih zavojevalnih teženj, dokaz naše solidarnosti in doslednosti, iz-

raz naše neomajne zvestobe politiki miru in miroljubnega urejanja odnosov med narodi, ki je hkrati zagotovilo eksistence, neodvisnosti in svobode vsakega naroda.

Oblike pomoči so različne: od denarnih prispevkov do zbiranja krvi, od dodatnih delovnih dni do blagovnih nakazil podjetij. Naša solidarnost in pomoč žrtvam imperialistične agresije, ki se je v tolikšni meri izkazala v zbiranju pomoči in krvnega prispevka za svobodo-

ljubno vietnamsko ljudstvo, naj bo naš plebiscit.

Koordinacijski odbori za pomoč vietnamskemu ljudstvu naj zbiranje pomoči vsem žrtvam imperialistične agresije in naj bodo iniciatorji nabiralnih akcij in drugih vrst pomoči tudi za prizadeto arabsko ljudstvo.

Tudi ta akcija naj bo dokaz naše zvestobe in doslednosti naše politike, ki je jugoslovansko skupnost krasila med vojno in vsa poveljna leta.

KURIRJI SO DOBILI POKROVITELJE

NA SVEČANI SEJI DS PTT V DVORANI NOVEGA HOTELA NA LOKVAH SO NEKDANJIM KURIRJEM PODELILI DOMICIL IN PRAPOR

Minulo soboto so se na Lokvah zbrali predstavniki združenih podjetij PTT in nekdanji partizanski kurirji. Delavski svet PTT je imel v dvorani novega hotela svečano sejo, na kateri je razglasil, da sprejema pokroviteljstvo nad kurirji in nekdanjimi pripadniki enot za zvezo.

Tako so kurirji, ena izmed najbolj delavnih skupin med odbori enot, dobili svoj domicil. Delovali in bojevali so se povsod po Sloveniji, zato je prav, da so zdaj povsod tudi doma. To so dosegli z domicilom, oziroma pokroviteljstvom PTT, ki ima svoje pošte prav tako po vsej Sloveniji, tako kot so nekoč bile po vsej Sloveniji kurirske postaje.

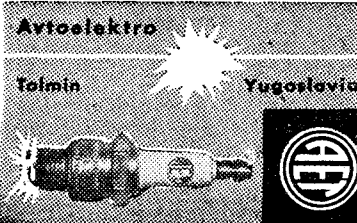
Lokve so si izbrali, da bi se spomnili obletnice priključitve Primorske in Istre k Jugoslaviji pred dvajsetimi leti. Poštariji so tudi sklenili podariti tej partizanski vasi, kjer je bila med vojno pomembna partizanska točka, praktično darilo — priključiti telefonsko avtomatsko centralo in tako ta kraj, ki se zadnja leta naglo razvija v turistično središče zlasti za zimsko športe, povezati s svetom. »Iskra« pa bo podarila primerno sodobno centralo.

Lokve so bile tudi končna postaja poštarne šafete, ki so jo nosili po vsej Sloveniji člani planinskega društva PTT in medtem obiskali vse važnejše partizanske kraje. Planinci so zastopniku kurirjev izročili štafetno palico in spominsko kurirsko torbo. Direktor PTT Jože Gerbec pa je zastopniku pripadnikov enot za zvezo izročil spominsko listino o pokroviteljstvu in prapor.

Ob koncu svečanosti so na novem hotelu odkrili še spominsko ploščo v spomin na ta dan. Svečanosti so se udeležili predsednik republiškega zbora republiške skupščine dr. Joža Vilfan, predsednik republiškega odbora ZZZ NOV Slovenije Franc Leskošek-Luka, predsednik Planinske zveze Slovenije dr. Miha Potočnik ter mnogi drugi znani borci in predstavniki oblasti ter družbeno-političnih organizacij.

Podobno kot po vseh drugih takih slavnih so po končanem svečanem delu proslave začeli s sproščnim partizanskim rajanjem. Lokve so prijazen kraj, dolina sredi košatih gozdov. Igrala je godba, kadilo se je izpod kotlov, kjer so kuhali golaž, dišalo je po pečenem mesu in drugih dobrotah. Le vreme se je malo kisalo. V prijetnem počutju se je zabava zavlekla pozno v noč.

M. P.

● Bivše podjetje VINO na zatožni klopi

Pred okrožnim sodiščem v Mariboru se je danes začelo sojenje bivšemu direktorju trgovskega podjetja VINO iz Maribora Rudiju Lutarju, tehničnemu vodji podjetja Jožetu Zuranu in laborantki bivšega trgovskega podjetja VINO Angeli Dravič. Obtožnica bremeni vse tri, da so od leta 1963 do maja lanskega leta po nedovoljeni poti pridobili za svoje podjetje več kot 24 milijonov starih dinarjev. Obtožnica dokazuje, da so kupovali splošno in knjigovodstvene evidence. Tako so v zadnjih letih prodali 83.203 litre različnih vin; s tem so si ustvarili črni fond za nakup sladkorja in drugih koncentratov. Od leta 1963 do konca leta 1965 so dodali belim in črnim vinom nad 200.000 litrov vode. V nasprotju z zakonskimi predpisi so tovrstna vina prodajali na tržišču z etiketami najboljših sortnih vin. Večer — 12. VI. 1967

● Pomoč mladim strokovnjakom

— Omogočiti pridobivanje delovnega znanja mladim, šolanim strokovnjakom, ki ne morejo dobiti zaposlitve, ker nimajo predpisane prakse, ki jo predvidevajo natečaj — je cilj akcije, ki jo pripravlja Zavod za zaposlovanje v Splitu. Zavod namerava delu nezaposlenih strokovnjakov omogočiti pridobivanje prakse na delovnem mestu tako, da bo skupno z delovnimi organizacijami prevzel stroške zaposlitve. Zavod se bo dalje obvezal, da bo mladim strokovnjakom, ki jih bodo sprejeli delovne organizacije, plačal tudi odškodnino za zdravljenje poškodb pri delu, profesionalnih bolezni...

Anketa, ki so jo izvedli, je pokazala, da so mnoge delovne organizacije že dale svoj pristanek in navedle število mladih strokovnjakov, ki bi jih lahko sprejele. Analiza odgovora kaže, da so to v glavnem podjetja, ki že razpolagajo s planom kadrovskih potreb.

Borba — 9. VI. 1967

Seja izvršnega komiteja CK ZKS. — Na dnevnem redu nedavne seje izvršnega komiteja CK ZKS Slovenije je bila razprava o programu aktivnosti izvršnega sveta skupščine SRS Slovenije. Stane Kavčič je dejal, da bo dejavnost izvršnega sveta usmerjena na notranjo politiko, gospodarstvo, šolstvo in zdravstvo. Poudaril je potrebo po dolgoročni planu razvoja Slovenije.

Tito odlikoval dr. Aleša Beblerja. — Predsednik republike Josip Broz Tito je odlikoval sodnika ustavnega sodišča Jugoslavije dr. Aleša Beblerja z redom republike z zlatim vencem. Visoko odlikovanje so podelili dr. Beblerju ob 60-letnici življenja in dolgoletnega revolucionarnega dela ter za posebne zasluge na področju javne dejavnosti.

V žarišču dogodkov

Obisk romunske delegacije v SFRJ odložen. — V Beogradu so sporočili, da so na podlagi skupnega dogovora odložili uradni obisk partijske in vladne delegacije SR Romunije. Delegacija bi morala obiskati Jugoslavijo sredi junija 1967, vodil pa naj bi jo generalni sekretar CK romunske KP Nicola Ceausescu. O novem datumu obiska se bodo dogovorili naknadno.

Prostovoljec iz leta 1918 pri Kraigherju. — Predsednik skupščine SR Slovenije Sergej Kraigher je sprejel delegacijo Zveze prostovoljcev-borcev za severno mejo 1918—1919. Delegacija ga je v imenu svojih članov seznanila z dejavnostjo organizacije ter z nekaterimi njihovimi aktualnimi vprašanji, ki bi jih želeli urediti do prihodnjega leta, to je do 50. obletnice bojev za severno mejo.

Spremembe v vojaškem vodstvu ZAR. — Predsednik ZAR Gamal Abdel Naser je imenoval nove funkcionarje oboroženih sil ZAR. Za novega šefa štaba oboroženih sil je bil imenovan general Mohamed Riad. Na tem položaju je bil doslej general Favzi, ki je postal glavni poveljnik oboroženih sil. Novi poveljnik mornarice je kontraadmiral Ahmed Zaki. Upokojili so še štiri generale.

Zasedanje donavske komisije. — V Budimpešti je bilo končano 25. zasedanje donavske komisije. Na njem so sprejeli več sklepov, važnih za izboljšanje plovbe po Donavi. Komisija je sprejela tudi osnovna načela novega pravilnika o plovbi, ki teži za unifikacijo pravil plovbe na evropskih vodnih poteh. Komisija je obravnavala tudi več tehničnih in meteoroloških vprašanj.

Grška EDA poziva k odporu. — Vodstvo združene demokratske leve Grčije (EDA), ki jo je vojaška vlada v Atenah razpustila, večino njenih voditeljev pa pozaprla, je pozvalo grško ljudstvo, naj stre vojaško tiranijo in vzpostavi resnično demokracijo. Tajna radijska postaja »Glas resnice« poziva vse stranke in politične grupacije v boj proti fašizmu.

Britanija o svojem članstvu v OZN. — Britansko zunanje ministrstvo je objavilo, da Velika Britanija ne bo privolila ne v status pridružene članice ne v status začasne pridružene članice v Evropski gospodarski skupnosti. Take oblike njenega članstva je namreč predlagal de Gaulle. Britanija zahteva, da se vključi v EGS kot enakovredna članica.

Zanikanje atomske abstinence. — Voditelja delegacij ZDA in SZ na razorožitveni konferenci v Ženevi Foster in Roččin sta danes zanikala govorice, da sta se njuni državi sporazumeli zastran prepovedi širjenja jedrskega orožja. Iz Luksemburga, kjer je zasedal ministrijski svet NATO, so namreč prišle novice, po katerih se je dalo sklepati o doseženem sporazumu.

Svet OZN za Jugozahodno Afriko. — Na nedavnem petem posebnem zasedanju generalne skupščine so izvolili administrativni svet za Jugozahodno Afriko, v katerem so zastopane Nigerija, Pakistan, ZAR, Kolumbija, Zambija, Turčija, Gvajana, Indonezija, Indija in Čile. Svet mora takoj stopiti v stik z režimom Iana Smitha zaradi priprave za prenos oblasti.

Vietnam: nadaljevanje bombardiranja. — Ameriški funkcionarji v Saigonu pravijo, da so ameriški bombniki bombardirali dve važni železniški progi, ki povezujejo DR Vietnam z LR Kitajsko. Pripadniki južnovietnamskih osvobodilnih sil uspešno napadajo topniške položaje ameriških komandosov v Quang Triju. Huda bitka med ameriški padalci in vietnamskimi gerilci je bila na prelazu Ngai.

Ustavna reforma v Kongu. — Na nacionalnem referendumu v Kongu (Kinshasa) je za novo ustavo izrekla večino volivcev. Z novo ustavo bodo uzakonili predsedniški režim in enodnični parlament ter vzpostavili močnejšo oblast osrednje vlade, medtem ko bosta v državi lahko delovali največ dve politični stranki. Ustavo bo Mobutu razglasil 24. junija letos.

Peking: zopet protisovjetski izpadi. — Sovjetsko zunanje ministrstvo je izročilo kitajskemu veleposlaništvu v Moskvi noto, v kateri protestira proti najnovejšim antisovjetskim izpadom rdečih gardistov pred sovjetskimi veleposlaništvom v Pekingju. Kitajci spravljajo ZDA in Sovjetsko zvezo v isto vrsto krivcev za napad na arabske države ter trdijo, da je SZ prodala arabske države.

Prva kitajska vodikova bomba. — Kitajci so opravili prvi poskus eksplozije vodikove bombe. Kitajska ima zdaj atomske bombe, krmarjene rakete in vodikove bombe. 12 do 14 njihovih atomskih strokovnjakov se šola na Zahodu, med njimi sedem v Britaniji. Svetovni tisk opozarja na časovni sovpad eksplozije z obiskom sovjetskega premiera Kosigina na sedežu OZN.

Podtalno delovanje Kitajcev v Indoneziji. — Načelnik štaba garnizije indonezijske vojske v Džakarti je povedal, da je vojska izsledila kitajsko podtalno gibanje, ki se je lotevalo sabotažnih akcij. Zaradi subverzije so pozaprlji že več sto Kitajcev. Parlament je sprejel resolucijo, v kateri zahteva, naj vlada pretrga diplomatske stike z LR Kitajsko.

Ob tabornem ognju

Ze tretjič so se sestale interniranke iz Grüneberga. Po osvoboditvi so se bile razkropile in utoile v množici ranjenih src. Prva leta po vojni so bila vse preveč blizu, da bi mogel človek

»INTERNIRANKA NI PARTIZANKA«

trezno oceniti grenkobo spomina na koncentracijska taborišča. Čas celi rane, interniranke pa so čakale. Ne more se povrtni zdravja, še manj mladosti, ne plačati krvi in znoj, pa vendar...

Večina internirank se je prebijala skozi življenje, kakor je vedela in znala. Kaj bi se hvalile! Nerodno in neprijetno je kazati na brazgotine, miloščina boli.

Interniranke ni partizanka! Interniranke so naše suhe veje, je dejal neki ugoden tovariš, ko je ena izmed internirank iskala priznanje za izgubljena leta. »Tistim, ki so bili v italijanski in-

ŽIVLJENJE IN DELO NAŠIH ORGANIZACIJ

Člani ZROP Javornik – Koroška Bela

ZROP Javornik – Koroška Bela je v pričetku junija priredila za svoje članstvo orientacijski patrolni pohod, obvezen po programu za strokovno izobraževanje starejšinskega kadra. Patrole so hodile po popreji pripravljeni poti od bivšega mlina Sedej v Trebužu do Pristave. 40 članov ZROP je šlo mimo kontrolnih točk za topografijo in streljanje. Prvo mesto je zasedla ekipa v sestavi Marjan Langus, Marjan Vilman in Janez Plasina, na strelskem tekmovanju na Pristavi pa je bil najboljši Karel Pureber s 76 krogi.

Po patrolnem pohodu so ugotovili, da udeležba članstva ni zadovoljila. Mnogi člani ne čutijo do organizacije dovolj odgovornosti, vendar člani ZROP

z Javornika ugotavljajo, da je v zadnjih letih močno napredovala njihova organizacija. K. P.

Člani ZROP Javornik – Koroška Bela na Pristavi

Srečanje kurirjev v Taboru

2. julija letos se bodo v Taboru v Savinjski dolini srečali bivši kurirji NOB TV, Jurčkove in vojaške linije. Srečanje se bo pričelo ob 9.30, kurirji pa se bodo sešli tudi s tistimi, ki so jim nudili največ zavetja in pomoči. Pripravljalni odbor vabi vse kurirje, ki so sodelovali v kurirskih linijah na področju današnjih občin Zalec, Velenje, Mozirje, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Laško in Celje, naj svoj natančen naslov čimprej javijo ZRB občine Zalec. Navedejo naj tudi linije in postaje, kjer so sodelovali, in svoje funkcije.

Pripravljalni odbor

Poizvedujemo

Iščemo nekdanje interniranke v koncentracijskem taborišču Flossenbürg, doma iz Dornberka na Primorskem, ki so bili v taborišču v letih 1944–1945. Po osvoboditvi so bili prišli v meseca Rodinj, kjer so iskali nekega Ivana iz Flossenbürga. Iščemo tudi dva mladenčca, ki sta prišla v taborišče maja 1944, doma pa sta bila iz okolice Gorice. Eden izmed njih se je pisal Zeli. Maja ali junija sta prišla s tovarštem Fornazariem in nekim študentom iz Istre, ki pa je kmalu zatem umrl, v komando »Spengleria«, v drugi polovici marca 1945 pa sta se javila za transport, češ da ne moreta priti na slabše, kot sta bila.

Srečko Sorli, Blejska Dobrava 10

13. JUNIJA JE MINILO 25 LET, ODKAR SO POD STRELI OKUPATORJEV KOT TALCI PADLI ČLANI SOKOLSKÉ SKUPINE V OČI DUŠAN PODGORNIK, JANEZ PORENTA IN LOJZE LUBEJ. V POČASTITEV NJIHOVEGA SPOMINA SO SE V GRAMOZNI JAMI ZBRALI NJIHOVI NEKDANJI SODELAVCI, TELOVADCI DRUŠTVA NA TABORU, SORODNIKI IN DRUGI PREDSTAVNIKI ŠPORTNEGA IN DRUŽBENO-POLITIČNEGA ŽIVLJENJA. NA KRAJŠI KOMEMORATIVNI SVEČANOSTI JE ZBRANIM SPREGOVORIL FRANJO LUBEJ, OBUDIL JE SPOMIN NA ČASE IN NA TISTO, KAR JE PRED ČETRT STOLETJA TLAČILO, ZATO PA OSVEŠČALO IN DRAMILO ČLANE DRUŠTVA NA TABORU. OB SPOMENIK TALCEV JE MED DRUGIMI POLOŽILA VENEC TUDI DELEGACIJA REPUBLIŠKEGA ODBORA ZRB NOV SLOVENIJE POD VODSTVOM PODPREDSEDNIKA FRANCA KREŠETA-COBANA. NEKDANJI TELOVADNI VODITELJI, STAROSTE IN NARODNI VODJE SO SE NATO ZBRALI NA TOVARIŠKEM SREČANJU PRI RUSKEM CARJU.

ternaciji, smo res takoj priznali dvojna leta, toda ti so tam lahko bili aktivisti. V nemških taboriščih pa so bili ujetniki preveč zaposleni z delom, da niso mogli kaj takega početi.

Mi v nemških taboriščih, vi v italijanskih... Ravensbrück in njemu enaka niso poznala kategorizacije, njihov uničevalni sistem je veljal slehernemu, ki je prestopil prag mučilnic. Ni prav, da po 23 letih številnim zapornikom nemških taborišč ni

uspešno dovolj prepričljivo dokazati, kaj so tam počeli in doživljali.

»Le da bi lahko še poljubila domačo zemljo, drugo mi ni mar. Pa so me ubili, ubili doma. Nimam priznanih dvojnih let. Kriva je tudi moja trma, ker nisem hotela prosjati. Zatajili so me ljudje, s katerimi sem bila povezana...« Taka je izpoved ene izmed grüneberških internirank, ki so se prvič srečale pred 3 leti. Nič bolj ne družijo kot skupno trpljenje. Spomini iz najtežjih dni tjejo vedno znova trdne sponke.

M. G.

Srečanje na Brestaniškem gradu

Pred nedavnim je občinski odbor ZROP Krško priredil srečanje na Brestaniškem gradu, katerega se je udeležilo mnogo članov organizacije iz vse občine. Na srečanju je tovariš Geršak iz Brestanice opisal zgodovino gradu ter govoril o trpljenju zavednih rodoljubov v njegovih jekah med drugo svetovno vojno. Nato je govoril dr. Jože Brilej, poslanec za to območje. Nazorno je prikazal mednarodni položaj, predvsem

na Bližnjem vzhodu, in odgovoril na več zastavljenih aktualnih vprašanj. K. K.

Borci z Ježice na izletu v Doberdolu

Združenje borcev NOV »Ježica – Danile Kumarjeve« je ob koncu maja priredilo eno-

dnevni izlet za svoje člane v Trst in Doberdob. Izletniki so napolnili tri avtobuse; med njimi je bilo tudi 24 veteranov iz prve svetovne vojne. Potovali so na progi Trst–Miramare–Doberdob–Gorica–Vipava–Ljubljana. Se posebno prijetno presenečenje so borci z Ježice doživeli v Vipavi. Tamkajšnji borci so jih prisrčno sprejeli, na srečanju pa so bili tudi pred-

sednik občinske skupščine ter pripadniki garnizona JLA. Slednji so pripravili prijeten kulturni spored, KZ Vipava pa je gostom podarila 150 litrov vina. Iz Vipave so Ježičani poslali predsedniku republike Titu iskrene čestitke za rojstni dan; tovariš Tito se jim je že zahvalil. S predstavniki ZB Vipava so se tudi dogovorili, da bodo sodelovali pri gradnji doma ZB v Kumrovcu. Vipavčani so obljubili denarno pomoč in pomoč s prostovoljnimi delom. Tako se bo prijateljstvo med pobrateni organizacijama z Ježice in Kumrovcem še okrepilo. Izleta v Italijo so se namreč udeležili tudi trije člani kumrovske organizacije borcev.

Pojem elegancije so kravate terital TOVARNE Svitanil KAMNIK

Skušnja za napredovanje

V zvezi z naredbo št. 51/64 se je na kontrolo strokovnega zna- nja javilo v Mariboru 37 članov ZROP. Vsi so se primerno izkazali in organizacija ZROP jih je vse predlagala za napredovanje v višji oficirski čin. Obenem naj tudi zapišemo, da organizacija ZROP v Mariboru prizadevno izpolnjuje svoj delovni program. V zadnji fazi letošnjega programa je priredila orientacijski pohod ekip vseh osnovnih organizacij s področja mariborske občine. Obenem je bila ta prireditev tekmova-

nje za prehodni pokal občinskega združenja. Tri najboljše ekipe in trije posamezniki so prejeli nagrade, osemnajstim najbolj zaslužnim pa so izročili odlikovanja. Člani ZROP iz Maribora pa niso zadovoljni z udeležbo mladih pri izvajanju delovnega programa. Tudi finančne težave ovirajo uspešno delo. Menijo, da bi kazalo dopolniti zakonska določila glede obveznosti rezervnega starejšinskega kadra v zvezi z njegovim strokovnim izpopolnjevanjem.

K. O.

VELEBLAGOVNICA
nama
LJUBLJANA

NOVOSTI IZ UVOZA

ZA WEEKEND, ZA PIKNIK, ZA IZLETE IN ZA KOPANJE VSE V III. NADSTROPJU TRGOVSKE HIŠE »NAMA«, TOMŠČEVA 2

- senčniki: veliki in mali – gibljivi in negibljivi za terase, za gostišča in za weekende ter taborjenje (nemški)
- camp fotelji – zložljivi (nemški, madžarski)
- camp mize – zložljive (nemške, madžarske)
- camp stolčki – zložljivi (nemški, madžarski)
- camp pečice (roštilji)
- camp kovčki s posodo in jedilnim priborom za dve ali štiri osebe
- camp kuhalniki na plin, na špirit, na bencin
- camp kasete za hrano
- zložljivi ležalniki in naslanjači (nemški)
- gumirane trodelne blazine (madžarske)
- šotori za dve, tri, štiri in šest oseb (nemški, domači)

PRVIC PRI NAS: gumirani zračni fotelji (madžarski) NOVI PROIZVODI – PRAKTIČNE NOVOSTI – NAKUP TUDI NA KREDIT

Invalidski izlet na Osankarico

Osnovna organizacija vojaških vojnih invalidov terena »Ivan Cankar« Maribor je dne 4. junija letos organizirala izlet za svoje člane na Pohorje. Ne morda po moderno urejenih turističnih postojankah, temveč na partizansko Pohorje — na zgodovinski kraj, kjer je v poslednji borbi izkrevljal prvi Pohorski bataljon. Spremljala nas je preživela borka tega bataljona tovarišica Linka Ksela-Jasna.

Avto se je vzpenjal po nešteti krivuljah avto ceste med stoletnimi pohorskim gozdovi in jasmami. Medtem ko nam je Pohorje odkrivalo svojo čudovito lepoto, se je pogovor venomer prepletal med preteklostjo in sedanjostjo.

»Takrat, ko smo tod bili bitko za Pohorje, še ni bilo teh cest. Le ozki kolovozi in skrivne partizanske steze so nas vodile do pohorskih kmetij, kjer smo nešteto krat gledi svoje premre ude ob kmečkih pečeh. Dobri ljudje živijo tod, ki so za svobodo veliko žrtvovali...« je razpredala nitko spomina Jasna.

V logarski koči na Osankarici — le dvajset minut od bojišča — je razstavljeno muzejsko gradivo, ki prikazuje vso veličino herojske borbe in smrti borcev Pohorskega bataljona. Pretreseni smo stali pred fotografijami devetinšestdesetih padlih borcev in pred drobnimi zapisi štaba tega bataljona. Tu je poročilo, ki ga je pisala roka politkomisarja Rajka le nekaj dni pred poslednjo borbo. Tu so fotografski posnetki nemških dokumentov, ki pripovedujejo o kruti in neenaki borbi. Na vsakega izmed teh listov je zgodovina vtisnila svoj neizbrisen pečat. Toda Jasna nam je odkrila tudi mnogo tistega, kar dokumenti ne morejo povedati in kar ni razporejeno v predalih zgodovine. Žaživele so človeške podobe junakov Grege, Šarha, Katarine, Rajka in drugih. Pri-

povedovala je o optimističnem vzdušju, ki je vladalo med njimi, o skromnosti, tovarištvu, pogumu in disciplini. Same velike vrednote, ki so jih zapustili nam potomcem kot najdragocenejšo dediščino...

Presenečeni smo bili, ko smo se po naključju prav na tem mestu srečali z invalidi iz Kamnika. Le kratek čas in že je stekel živahen razgovor. Prijazni Kamničani so nas za prihodnje leto povabili v svoje kraje.

Kljub dežju smo se odpravili še na prizorišče poslednje borbe. Med visokimi smrekami je vladala spokojna tišina, hrup s ceste ne dosega kraja, kjer je vsak košček zemlje spomin na veliko borbo. V nespremenjenem okolju gozda je na prizorišču poslednjega boja venec kamnov iz pohorskega granita, ki ponazarjajo obroč borbenih položajev; mesta, kjer so stale zemljanke, pa so prav tako obeležena s spominskimi ploščami. V vencu zunanjih obeležij so vklesana imena padlih borcev.

V središču je na granitnem podstavku spomenik, ki ustvarja v obiskovalcu pretresljivo vizijo krčevitega upora in smrti. Tukaj smo sredi globoke tišine podoživljali vso kruto resnico poslednjega boja. In tu smo bili priča ganljivemu prizoru. Partizanska mamica Marija Gabrovšek iz Kamnika je s pomočjo Jasne našla kamen, na katerem je vklesano ime njenega sina. Prvič je bila na kraju, ki je prepojen tudi s krvjo njenega Voranca. Tihe solze osivle mame, njena nema bolečina in ponos, vse to je tudi nas prizadelo, da so se mnogim orosile oči.

Popoldan smo preživeli v prijetnem razpoloženju v partizanski Oplotnici. S pesmijo deroče Oplotnice — potoka, ki s svojimi smaragdno zelenimi tolmuni šumi skozi vas, so se pomešali zvoki harmonike, parti-

Spomenik padlemu Pohorskemu bataljonu na Osankarici

zanske pesmi ter Kajuhovih in Borovih verzov, ki so jih recitali naši pionirji in mladinci. Vrnili smo se z lepimi doživetji z zelenega Pohorja, spomin na veliko epopejo junštva in žrtvovanja Pohorskega bataljona pa nas bo nepozabno spremljal.

Francka Kránjec

KAKO SE STROKOVNO USPOSABLJAJO BEŽIGRAJSKI REZERVNI OFICIRJI IN PODOFICIRJI

Boj s »sovražnikovimi« diverzanti

Tako kot vse druge je tudi komisija za rezervne oficirje in podoficirje pri običnem odboru ZZZ NOV Ljubljana Bežigrad s področja teritorialne obrambe vključila v strokovni program za leto 1966/67 dve mreže, infiltriral se nove vohune in diverzante, poslal v akcijo peto kolono in na vse možne načine okrepil svojo propagandno dejavnost — vse to z namenom, da bi oslabil obrambno sposobnost svojega nasprotnika

obrambo pred takimi zračnimi desanti — od nenehnega nadzora teritorija do obstreljevanja letal, helikopterjev in padalcev. Če pa se diverzanti kljub temu spuste na tla, je treba z vsemi razpoložljivimi silami zbrali na Rašici. Ker vojaških enot ni bilo, so si morali pomagati le z miličniki, lovci, teritorialno enoto in mladinskim odredom. Čeprav so se njihove odločitve medsebojno razlikovale, so svojo nalogo uspešno opravili. Potem ko so okrepili stražo pri mostu in bolje zavarovali občinsko upravo na Rašici, so vse druge enote poslali v hajko z nalogo, da diverzante onemogočijo. Tako so »rešili« pred uničenjem črnuški most in ljubljanski vodovod.

S. F. — S. P.

Radenska ZDRAVILIŠČE za bolezni LEDVIC

osnovni temi. To sta bili »Preučevanje in ocenjevanje teritorialne in taktične naloga« Obramba pred sovražnikovimi diverzanti.

Predavatelj Slavko Fratrik je že na prvem predavanju opozoril udeležence, da diverzanti lahko delujejo tudi v mirnem času, in navedel primer južne Tirolske. Še toliko prizadevnejši pa utegnejo postati pred izbruhom morebitne vojne. Pa ne le diverzanti. Takrat bo sovražnik aktiviral vso svojo vohunsko

in preprečil načrtne priprave njegove vojske, med prebivalstvom pa vnesel zmedo.

Napadalcu utegnejo biti v veliko korist diverzanti, ki jih je moč v nasprotnikovo zaledje spuščati brez kakih posebnih težav. Nekatere tuje armade imajo v vsaki diviziji po deset do dvanajst letal, v brigadi pa po sedem helikopterjev. To je več kot dovolj za spuščanje majhnih diverzantskih skupin v neposredno zaledje fronte.

Nato je predavatelj pojasnil, kako je treba organizirati

(mladinske enote, ljudska milica, enote civilne zaštite, lovci vati vprašanja, ki zadevajo dist.) organizirati hajko nanje ter jih poloviti ali uničiti.

V drugem predavanju so udeleženci zvedeli, v kakšnih težavah in nevarnosti bi se v primeru sovražnikovega napada znašla Ljubljana in kako bi bilo treba v bežigradski občini reševati, poslovanje državne uprave, gospodarstvo, promet, preskrbo in zdravstvo, pa tudi, kako organizirati zavarovanje pomembnejših objektov.

To vprašanje — zavarovanje pomembnih objektov — so temeljito obravnavali tudi med reševanjem taktične naloge. Ta se je glasila takole:

»Danes ob 3.35 sta zelo nizko nad Savo iz smeri Medvod priletela dva helikopterja. Izvidnica na Rašici je ugotovila, da sta se nekaj časa zadrževala nad gozdičkom med Klečami in Savljami, vendar desanta spričo teme ni bilo opaziti. Ob 4.15 pa je neki delavec iz Savelj sporočil, da je v gozdu pri Klečah naletel na neznane vojake.

Ob 6.30 sta nad Rašico krožili dve letali, iz katerih je v dolino pod vasjo skočilo deset padalcev. Ti so poskrili padala in se porazgubili v grmovju. Iz letal so razen padalcev spustili tudi dva zaboja, bržkone razstrelivo.

Sinoči ob 11.30 se je patrulja tovarne ELMA srečala v južnem delu tovarne s skupino petih mož, ki so po prvih streljih pobegnili v gozd. Približno ob istem času se je neka druga skupina hotela približati mostu čez Savo na Ježici. Ko je stražar začel streljati, se je umaknila proti Rašici.

O vsem tem je bilo obveščeno poveljstvo ljubljanske vojaškega okrožja, ki pa je sporočilo, da ne more ničesar storiti, ker so morali rekrutni bataljon nujno poslati na Ljubljansko barje.

To nalogo je skušala v vlogi komandanta občinskega poveljstva rešiti 130 rezervnih oficirjev in podoficirjev, ki so se bili

KRONIKA židovsko-arabskega spora

Sionistično gibanje — tj. gibanje Židov širom po svetu s ciljem, da si ustanove lastno državo v domovini svojih davnih dedov — se je začelo v drugi polovici minulega stoletja. Njegov glavni pobudnik je bil avstrijski novinar Teodor Herzl, ki je v ta namen napisal knjigo Judenstadt (Židovska država). Židje, katerih problem je bil postal aktualen zlasti ob znanem Dreyfusovem procesu, so Herzlu živahno prisluhnili. Tako je že leta 1897 prišlo do prvega židovskega kongresa v Baslu. Ta kongres je dal podlago svetovnemu židovskemu gibanju in je pomenil prvo stopnico k ustanovitvi samostojne židovske države v Palestini.

Že v samem načrtu za ustanovitev take države v tej deželi so tičale klice ostrih protislovij. Sionisti in njihovi zagovorniki so prepričevali svetovno javnost, da je Židom nujno potreben »prostor pod soncem«, kjer ne bi bili izpostavljeni stalnim preganjanjem; hkrati pa je bilo sporno, ali imajo Židje pravico, da se naselijo v Palestini, ki so jo zapustili pred več kot tisoč osemsto leti. Naseliti se v Palestini je pomenilo naseliti se na zemlji Arabcev, ki so živeli na njej že dolga stoletja in jo imeli za svojo domovino. To protislovje se je vleklo kakor rdeča nit skozi zgodovino židovsko-arabskih odnosov v tem stoletju in še zdaj ni razrešeno.

Prva »ali«, tj. vračanje Židov v domovino svojih dedov, se je začela že v zadnjih letih minulega stoletja. Entuziasti židovskega rodu iz Rusije, Nemčije, Avstrije, Poljske in drugih dežel so zapuščali svoje domove in odhajali v »obljubljeno deželo«, kjer so se naselili na neobdelanem svetu in ga začeli spreminjati v rodovitno polje.

Ob izbruhu prve svetovne vojne je bilo v Palestini že okrog 85 tisoč židovskih priseljencev.

Leta 1916 je bila Palestina po francosko-britanskem sporazumu postavljena pod britanski mandat. Že naslednje leto, 1917, je prišlo do deklaracije lorda Balfourja, britanskega zunanjega ministra, s katero je bila Židom obljubljena lastna država. Leta 1919 sta arabski delegat Feisal in židovski voditelj dr. Chaim Veizmann sklenila na mirovni konferenci v Parizu sporazum, ki je priznal težje Balfourjeve deklaracije. To je potrdilo leta 1922 tudi Društvo narodov in tako priznalo Židom pravico do ustanovitve lastne države v Palestini.

Sporazum, ki so ga Feisalu, sinu kralja Husaina I., narekovali politični interesi, pa seveda mnogim Arabcem ni bil všeč. Tako je kmalu prišlo do sporov med domačimi in židovskimi »prišleki«, katerih število je čedalje bolj naraščalo. Leta 1929 je bila v Zürichu ustanovljena židovska agencija za organizacijo naseljevanja ter združevanje sredstev za nakup zemlje v Palestini. Še isto leto so se začeli ostri spopadi med Arabci in židovskimi priseljenci.

Leta 1936 so Židje ustanovili lastno vojaško organizacijo z imenom Hagana. Iz nje so se rekrutirale teroristične skupine. Te skupine se niso spopadale samo z Arabci, temveč tudi z Britanci, ki so iz političnih razlogov — da se ne bi zamerili Arabcem — zavirali priseljevanje Židov v Palestino. Pritisk le-teh pa je bil čedalje večji zlasti sprčo dominacije nacizma, ki je grozil Židom v Evropi z uničenjem. Tako je bilo v začetku druge svetovne vojne v Palestini že okrog 650.000 židovskih prebivalcev.

Ob koncu druge svetovne vojne so se nemiri v Palestini še povečali. Zato je anglo-ameriška anketna komisija leta 1946 predlagala, da mandat nad Palestino prenese na Organizacijo združenih narodov. To poročilo so zavrnilo oboji, Židje in Arabci.

Dne 29. maja 1946 se je v Kairu sestala Arabska liga in podala izjavo, da je Palestina arabska dežela in da se bo uprla vsakemu nadaljnjemu priseljevanju Židov. Kmalu nato so se začele nove teroristične in sabotažne akcije. Dne 22. junija so židovski teroristi napadli hotel »Kralja Davida« v Jeruzalemu, kjer je bil glavni štab britanskih čet v Palestini. Rezultat: 91 mrtvih in 45 ranjenih...

Da bi rešili vprašanje židovsko-arabskih in židovsko-britanskih sporov, je bila januarja 1947 sklicana konferenca v Londonu, kjer so bile zastopane tudi arabske dežele. Ker konferenca ni prinesla nobenih pozitivnih sprememb, je Velika Britanija 2. aprila predložila palestinsko vprašanje Organizaciji združenih narodov.

Spopadi v Palestini so se nadaljevali.

Dne 30. novembra 1947 je generalna skupščina sprejela predlog komisije za rešitev vprašanja Palestine, da se ta dežela razdeli na dve neodvisni državi, židovsko in arabsko. Trinideset držav (socialistične, zahodne brez Britanije in njihove zaveznice) je glasovalo za predlog, trinajst (arabske države in Indija) je bilo proti, deset pa se jih je vzdržalo.

Medtem ko so Židje proslavljali neodvisnost, so Arabci napovedali generalno stavko. Arabske dežele so obsodile razdelitev. Spet so se začeli spopadi. Dne 22. aprila 1948 so divjale ogorčene borbe v Haifi, ki je na osnovi prej omenjene razdelitve pripadla Židom. Okrog 40 tisoč Arabcev je moralo zapustiti mesto. Naslednjega dne je 2000 pripadnikov židovske teroristične organizacije Irgun napadlo arabsko enklavo v Jaffi.

Dne 14. maja 1948 je židovski nacionalni svet razglasil v Tel Avivu neodvisno židovsko državo Izrael. Že ponoči istega dne so se vneli hudi boji na mejah nove države. V prvi polovici junija je bilo po posredovanju zastopnika OZN grofa Bernadotta sklenjeno štiridesetdnešna premirje. Potem so odšle iz Palestine še zadnje britanske čete — in spet so izbruhnile sovražnosti... Dne 22. oktobra sta Egipt in Izrael privolila v ustavitev ognja v puščavi Negev, druge pa so se boji še nadaljevali.

Naposled je bilo v dneh od 24. februarja do 3. aprila 1948 sklenjeno premirje med Egiptom in sosednjimi arabskimi državami (z vsako posebej). To pa še zdaleč ni pomenilo konca sporov.

Dne 27. aprila je bila v okviru OZN konferenca za pomiritev med arabskimi državami in Izraelom. Končala se je 25. junija brez uspeha, ker je Izrael zavrnil sleherno koncesijo v korist palestinskih beguncev, okrog milijona ljudi. To vprašanje je postalo jedro nadaljnjih sporov, zlasti po letu 1953, ko je izraelska vlada kratko malo razlila 70.000 do 100.000 hektarov zemlje palestinskih Arabcev — iz razlogov »nacionalne varnosti«.

Nove sovražnosti so izbruhnile 28. februarja 1955, ko je po krivdi Izraela prišlo do ostrega spopada v Gazi, pri čemer je bilo 48 mrtvih (od tega 38 Egipčanov). Varnostni svet OZN je obsodil Izrael.

Dne 11. septembra istega leta je Egipt objavil pravila plovbe po Akabskem zalivu, ki so določala, da je potrebno za plovbo po tem zalivu dovoljenje Kaira. Izrael je protestiral.

Nadaljnji važen dogodek je bila nacionalizacija Sueškega prekopa, s čimer so bili še posebno prizadeti interesi zahodnih velel. Zato je Izrael skupaj s Francijo in Anglijo 29. oktobra 1956 napadel Egipt. Izraelske čete so prodrele na Sinajski polotok, Francozi in Britanci pa so napadli Suez...

Na odločno zahtevo Organizacije združenih narodov in vseh miro-ljubnih sil na svetu je prišlo 7. novembra do prekinitve ognja.

Mir pa je bil le tatišje pred novim viharjem. Obmejnih incidentov med Izraelom in sosednjimi arabskimi državami ni hotelo biti konec. V začetku novembra leta 1966 je po dva meseca trajajočih praskah izraelska vojska vdrla v Jordanijo in zavzela vas Samua. Varnostni svet je 25. novembra ponovno obsodil Izrael.

Že iz zadnjega dela tega kratkega kronološkega pregleda, ki sicer navaja le dejstva, brez vmesnih dogodkov in zakulisne igre interesov, bralec lahko spozna, da je Izrael postal orodje imperialistov. V ta namen so ga le-ti postavili na noge in oborožili do zob, kakor pravimo. Izrael je vsa minula leta dobival od ZDA obilne dotacije (samo leta 1962 je dobil 500 milijonov ameriških dolarjev!) Leta 1965 je bilo samo 43 odstotkov izraelskega proračuna pokritih z lastnimi sredstvi, vseh drugih 57 odstotkov pa so pokrile dotacije iz tujine. Torej ni prav nič čudnega, če si je Izrael tako opomogel in se pripravljal na napad 5. junija letos.

Pijani zmage na fronti se izraelski voditelji nevarno igravo z moralno dediščino tragične zgodovine izraelskega ljudstva. Namesto da bi se z njeno pomočjo skupaj z miroljubnimi silami sveta bojevali za mir, so jo vpregli v voz boga Marsa...

F. S.

DESTILACIJA »DANA« MIRNA NA DOLENJSKEM

POJEM ELEGANCE SO KRAVATE terital TOVARNE SVILANIT KAMNIK

SODOBNA OBRAMBNA VZGOJA IN LJUDSKA ZAŠČITA

● Uspešna protiletalska obramba Severnega Vietnama

Ameriški general Mac Connel, načelnik generalštaba ameriških letalskih sil, je izjavil, da je protiletalski sistem DR Vietnama »najstrašnejši in najpopolnejši izmed vseh, kar sem jih kdaj srečal v kakem boju ameriškega letalstva«. Posledice tega sistema so kažejo v hudih izgubah. Po generalovih besedah so Američani od začetka vojne dalje izgubili 532 letal, izmed katerih jih je 480 sestrelila protiletalska obramba, 50 izstrelki »zemlja-zrak«, 22 pa »migi«.

Vietnamci imajo protiletalske topove 37 in 57 mm, kar znaša 60 odstotkov njihove protiletalske obrambe. Imajo pa tudi precej svetovjskih topov 85 mm in še močnejše topove, opremljene s kon-

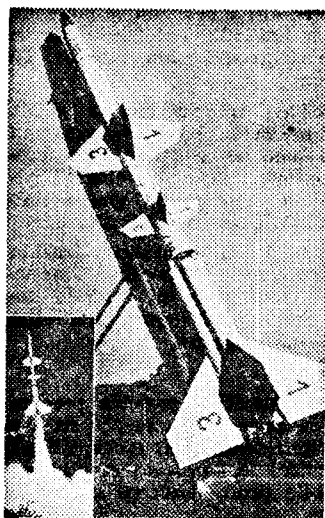
Vojaška veda in tehnika

trojnimi radarskimi napravami. V sistem protiletalske obrambe spada tudi protiletalske rakete, zaradi katerih morajo ameriški letalci leteti najvišje 1500 metrov visoko, tu pa postanejo plen klasičnih sredstev protiletalske obrambe.

● Rakete domače konstrukcije

Obrambne moči kake dežele ne cenimo, med drugim, le po tem, s kakšnim orožjem je opremljena njena vojska, temveč predvsem po sistemu, kar v primeru vojne nevarnosti njena industrija lahko izdelava oziroma, kar njeni inženirji lahko konstruirajo.

Znano je, da naša industrija lahko napravi vojsko, kar potrebuje mo za obrambno vno na kopnem,

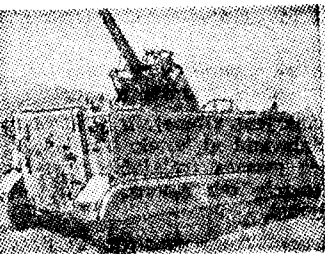
v zraku in na morju. To je videti tudi po najnovejši raketi »zemlja-zrak«, ki je v celoti izdelek jugoslovanske industrije.

Rakete te vrste so zelo drage, toda sodobna bojna letala se še mnogo dražja. Vrednost nadzvočnih letal merijo po teži: vsak kilogram njihove teže ustreza kilogramu zlata. Za denar, ki je potreben za nakup ali izdelavo enega samega letala, pa je moč izdelati dvajset raket. Ta podatek dokazuje, da je nabava takih raket v primerjavi z vrednostjo sodobnih letal rentabilna zadeva.

Protiletalske rakete pa niso edino novo orožje, ki ga lahko izdeluje naša industrija; med domače proizvode spadajo tudi protitankovske rakete in večcevni raketni metalci — jugoslovanske »katjuše«.

● Protiletalska obramba kopenskih enot

Vsaka ameriška divizija bo za obrambo pred napadi iz zraka dobila posebne divizione protiletalske obrambe. Tak divizion ima razno štaba in štabne baterije še

dve bateriji, ki sta oboroženi z raketami tipa »Chaparral«, in dve bateriji s topovi 20 mm »Vulcan«. V bateriji je šestnajst vozil. »Chaparral« je predelana raketa »Sidewinder«, pritrjena na samohodko M 548, namenjena pa je za obstreljevanje oddaljenih ciljev. Top »Vulcan« pa je, kot vidimo na sliki, vgrajen na oklopni transporter M 113. Namenjen je predvsem za obstreljevanje ciljev, ki se nenadoma pojavijo nizko v zraku.

OSNOVNE ENOTE VSAKEGA VEČJEGA VOJNEGA LADJEVJA SO LETALONOSILKE, KAR PREPRIČLJIVO DOKAZUJE NE SAMO VIETNAMSKA VOJNA, TEMVEČ TUDI NAJNOVEJŠI DOGODKI NA BLIŽNJEM VZHODU

LETALONOSILKE

Kadar v kinu ali po televiziji gledamo posnetke o kakih pomorskih manevrih in ko med drugimi ladjami opazimo tudi letalonosilke, nas prevzema hkrati občudovanje in zaskrbljenost. Občudovanje zato, ker letalonosilke s svojo obsežnostjo in ropotom reakcijskih motorjev vzbujajo občutek moči, zaskrbljenost pa zato, ker se ob pogledu nanje ni moč izogniti naslednjim štirim vprašanjem: »Kje, kdaj, kako in zakaj?« ● Francoski kapetan bojne ladje A. Vulliez, znani pomorski strokovnjak, nam bo v tem članku pojasnil nekaj vprašanj glede razvoja in nalog, ki naj jih letalonosilke opravljajo v vojni.

»Furious«, prva letalonosilka

Zamisli, da bi letala spuščali v zrak s krova kake ladje, je stara prav toliko kot samo letalstvo.

Prva letalonosilka, ki je ustrezala tej zamisli, je bila britanska križarka »Furious«, ki so jo 1917. leta opremili s platformo za vzletanje in pristajanje letal. To so storili zato, da bi se laže upirali nemškimi cepelinom. Sprva so se zadovoljili s tem, da so ji odstranili topništvo. Ker pa to ni zadostovalo, so žrtvovali še dimnike in poveljniški most. Po vseh teh spremembah je ladja v l. 1920 dobila take oblike, na katere smo navajeni pri letalonosilkah iz obdobja med obema svetovnima vojnima. Dimnike so preselili povsem naprej, pod krovom pa so imeli hangarje za letala, ki so jih dvigali na krov z dvema dvigalom. Eno je bilo spredaj, drugo pa zadaj.

Take so letalonosilke z malenkostnimi izpopolnitvami ostale skoraj do polovice našega stoletja. Dokončno obliko je malo plavajoče letališče na krovu »Furious« dobilo 1925. leta in jo je ohranilo dvajset let. To je bila tudi edina bojna ladja te vrste, ki se je udeležila obeh svetovnih vojn in pri tem opravljala pomembne bojne naloge.

»Furious« si je zaslužil posebno priznanje v bombardiranjem hangarjev v Tondernu, kjer so Nemci imeli svoje cepeline (19. julija 1918). Postal je tudi vzorec za vse tuje vojne mornarice. Ker pa je medzvezniška konferenca v Washingtonu omejila tonažo velikih ladij, so v nekaterih državah ograjala ladij, ki se niso bile dograjene, »žrtvovali« in jih do delali v letalonosilke. Raje so storili to, ko pa da bi jih uničili. Tako je Francija dobila letalonosilko iz oklopnice Béarn (22.000 ton), ZDA iz križark »Lexington« in »Saratoga« (33 tisoč ton), Japonska iz oklopnice »Kaga« in križarke »Akagi« (27.000 ton), Velika Britanija pa iz križark »Courageous« in »Glorious« ter iz oklopnice »Eagle« (približno 22.500 ton).

Podcenjevanje letalonosilk

Tako je nastala ladjeve letalonosilke. Te so sprva života-

rele, ne da bi se izpopolnjevale. Še dolgo so uporabljali začetne postopke. Potem ko so letala z dvigalom spravili na krov, so jih razmestili v zadnjem delu ladje. Nato je letalonosilka zaplula proti vetru, letala pa so ob najmočnejšem plinu drugo za drugim šinila proti prednjemu delu ladje. Letala so se dvigala v zrak zelo hitro in brez kake večje nevarnosti. Povsem drugače pa je bilo med pristajanjem. Letalo se je spuščalo na krov odzadaj in tudi proti vetru. Čeprav je pilot imel posebno merilno napravo za ugotavljanje višinske razlike krova, je bil vsak pristanev nevaren zaradi dima in pen, ki so nastajale v brazdi za krmno, in je zato zahteval veliko natančnosti. Pilot je moral ključko, ki jo je imel pritrjeno v zadnjem delu trupa, zatankniti za mrežo kablov, ki je bila zategnjena prek krova. Če mu je to uspelo, je letalo potegnilo vrvi za seboj, nato pa zmanjšalo hitrost in se ustavilo, kajti vrvi so bile navite na posebne zaviralne bobne.

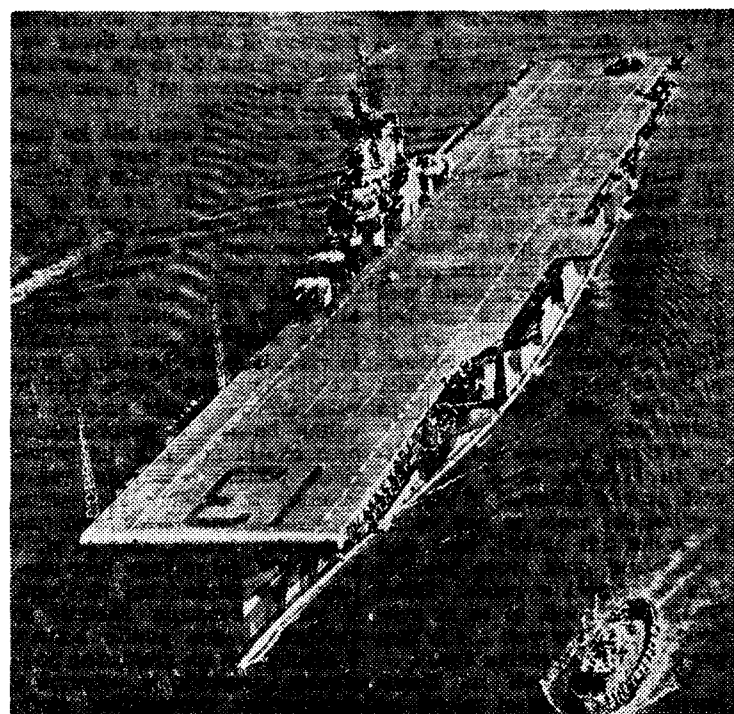
Čeprav je bil ta sistem pomankljiv in so se nesreče dogajale zelo pogosto, so se prve izboljšave nanašale le na vzlet. Da bi preprečili kopičenje letal v zadnjem delu ladje, so začeli uporabljati katapult. Že od 1925. leta dalje so letalonosilke opremlili z enim ali dvema katapultoma in se tako izognili gneči na krmu. Na krovu pa so imeli

še razne merilne naprave, kar je pilotom omogočalo zanesljivejšo vzletanje in pristajanje, to pa je hkrati povečevalo tudi operativno uporabnost vkrcanih letal.

Kljub temu se je le malokdo zanimal za napredek tega novega orožja. Komandanti letalonosilk letalskih zavez niso kdoli kako dobro poznali, admirali pa so vsi pozornost posvečali oklopnim in so jim nadležne letalonosilke celo kvarile razporeditev ladij v njihovih eskadrach. Zato ni prav nič čudnega v tem, če v takšnih okoliščinah ni moglo biti nobene večje napredka. Vemo pa tudi za izjemo. Japonska je zelo hitro došla pomen, ki ga utegneje te ladje imeti na morju, in je skrivoma zgradila 9 letalonosilk — torej dvakrat več kot pa vse druge države skupaj.

Med drugo svetovno vojno

V letu 1939 je Velika Britanija imela šele šest letalonosilk, izmed katerih pa so štiri izvirale še iz prve svetovne vojne, medtem ko so dve posebej izgradili v te namene. Združene države Amerike so imele pet letalonosilk, toda dve so šele preizkušali. Francija se je zadrževala z eno samo letalonosilko (»Béarn«), medtem ko Italija in Nemčija nista zaupali novi modi. Zato pa je Japonska izmed devetih imela šest zelo modernih letalonosilk z dobro izur-

AMERISKA LETALONOSILKA »FRANKLIN« (30.000 TON), KI SO JO PRI OKINAWI NAPADLI JAPONSKI SAMOMORILSKI PILOTI »KAMIKAZI«, PA SE JE KLJUB TEMU REŠILA IN JI JE USPELO PRIPLUTI V ZDA.

jenimi posadkami in letali, ki so bila boljše od letal na evropskih letalonosilkah.

Zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi. V samem začetku vojne je Velika Britanija drugo za drugo izgubila dve letalonosilki: prvo je torpedirala neka podmornica, drugo pa je s topovi pokončala nemška oklopnica »Scharnhorst«; tej se ni bilo moč izogniti, kajti na letalonosilki ni bilo letal, ki bi lahko pravčasno odkrila nemško ladjo.

Vse to tudi Američanom ni izužilo in tako so se 7. decembra 1941 japonske letalonosilke približale na 400 morskih milj Pearl Harbour, ne da bi jih Američani opazili, in v eni sami uri uničile zasidrano ameriško brodogradnjo, povrh vsega pa še mnoga letala na tleh. Japonci so takrat izvajali največjo pomorsko bitko vseh časov, to pa skoraj brez izgub (27 letal in 59 pilotov).

Srečno naključje je hotelo, da prav tedaj v pristanišču ni bilo treh ameriških letalonosilk. Le tej okolnosti se imajo Američani zahvaliti, da so se opomogli sorazmerno hitro. Čeprav je japonska vojna mornarica gospodarila nad vsem Tihim oceanom, je le štiri mesece kasneje neka manjša ameriška skupina z dvema letalonosilkama odplula s Havajev proti Japoncem in poslala šestnajst bombnikov B-25, ki jim je poveljeval general Doolittle, nad Tokio. Letala so se nad japonskim glavnim mestom zadržala tristo sekund. Napad ni imel sicer nobenega vojaškega pomena, je pa med Japonci kljub temu napravil veliko zmešnjavo in težko prizadel njihove nadaljnje načrte. Da se kaj podobnega ne bi več primerilo, so sprožili veliko pomorskozračno ofenzivo proti Midwayskemu otočju sredi Tihiga oceana. Japonci so namreč menili, da so ameriški bombniki prileteli nad Tokio z dveh letališč, ki so ju Američani imeli na tem otočju.

Njihova namera bi bržkone uspela, če bi Japonci bili hitrejši in manj domišljavi. Prevzeli so jih začetni uspehi. Operacijo so pripravljali kar dva meseca, povrh vsega pa so bili še sila

neprevidni. Ne da bi vedeli, da so Američani odkrili njihove šifre, so med zbiranjem ladij, namenjenih za napad, še nadalje uporabljali radijsko zvezo. Komandant ameriškega tihoceanskega ladjevja, ki je zvedel za dan nameravanega japonskega napada, je poslal v zasedo pred Midwaysko otočje vse tri letalonosilke. Takoj nato, ko so se japonska letala začela bližati otočju, so se dvignili v zrak tudi Američani, da bi poiskali sovražne letalonosilke. Po hudih bojih, ki so trajali ves 4. junij 1942, so Japoncem potonili ali zažgali štiri letalonosilke, medtem ko so Američani izgubili eno samo.

Po tem izrednem uspehu je bilo na Tihem oceanu vzpostavljeno ravnotežje in Američani so brez posebnih težav vzdržali vse dotlej, dokler jim niso ladjedelnice z vso nujno zgradile novih letalonosilk. V komaj dveh letih so potisnili v morje sedemnajst ladij te vrste, opremljenih z izvrstnimi letali, medtem ko so Japonci dobili le štiri nove letalonosilke; nikoli več pa jim ni uspelo nadomestiti izurjenih pilotov, kot so jih bili imeli v začetku vojne. V odločilni bitki pred Marianjskim otočjem (junija 1944. leta) so Japonci v enem samem dnevu izgubili tri letalonosilke in štiristo letal.

Na zahodnem bojišču so letalonosilke uporabljali za varstvo konvojev in pomoč pri večjih izkrcavanjih. Do pomorskih bitk med letalonosilkami ni moglo priti, ker osne države niso imele takih ladij. Britanci so v vseh štirih letih vojne izgubili pet bojnih in štiri eskortne letalonosilke, vse razen ene pa so potopile podmornice.

Ko so se sovražnosti končale, je bilo vsem jasno, da so ladje, oborožene s topovi, izgubile svojo prednost in da bodo odsej letalonosilke tiste, ki bodo sestavljale »hrbtenico vojne ladjevja«.

PRIHODNJC:

● Bitko pred Midwayem je dobil radar ● Novi načini vzletanja in pristajanja ● Kolumbovo jajce ● Nadaljnje izpopolnitve

SLAŠČIČARSKO PODJETJE

»Konditor«

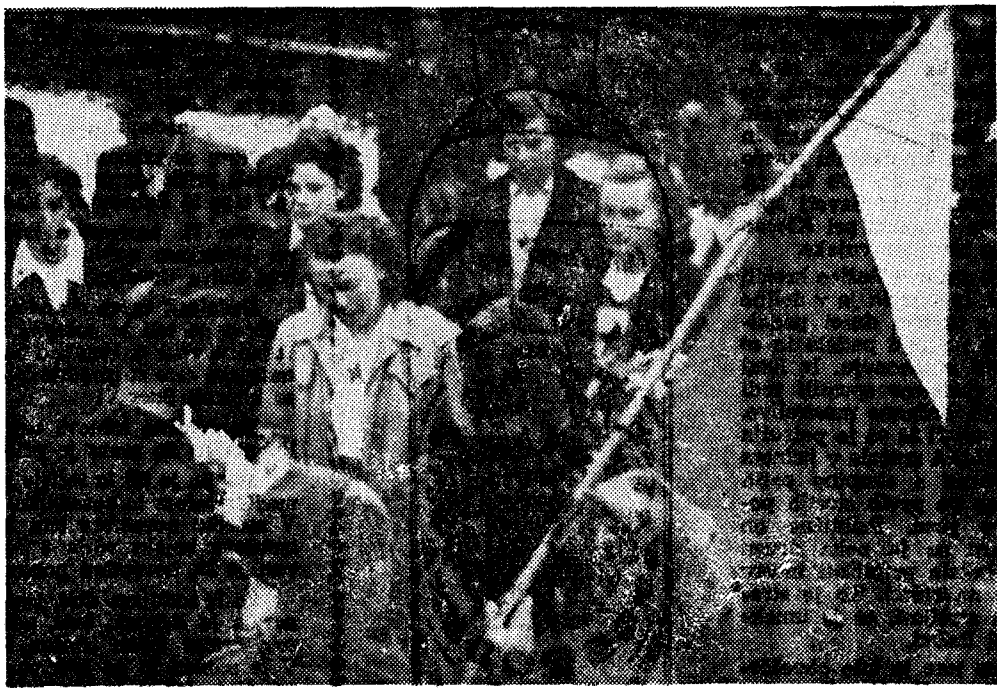
LJUBLJANA, Gradišče 17

IZDELUJE:

- vse vrste slaščic, kekse, vafel izdelke, sladolede,
- kava

Cenjenim gostom nudimo vse slaščičarske dobrote v lastnih slaščičarnah in se topló priporočamo za cenjeno naklonjenost.

Fotografija z vprašajem

Fotografijo iz 23. številke »TV 15« nam je pojasnila tovarišica Fani Kuclar-Erika, hči znane partizanske družine iz Drenikovega Griča pri Vrhniki. Slika je nastala avgusta 1943 pri Starih Zagah na Dolenjskem. Tam je šest peric iz slovensko-hrvaških partizanskih bojnišnic pralo perilo. Prva tovarišica z leve je Kuclarjeva, druga Tatjana, tretja Tončka in četrta Olga. Tovarišica Kuclarjeva, ki je iz Starih Zag odšla v Dučice kot komisarka gradbene ekipe, se še dobro spominja, da je takrat prala uniformo komandanta Jana Lokovška. — Bralce prosimo tudi za pojasnilo današnje fotografije

RAZPIS

Uredništvo »Vojaškega informatorja« želi razširiti krog sodelavcev, ki naj bi s svojimi članki obogatili njegovo vsebino. V poštev prihajajo predvsem prispevki z naslednjo vsebino:

1. — Zavarovanje teritorij. To bo v strokovnem programu za leto 1967/68 osnovna tema in bo kot nadaljevanje lanske teme (izučevanje teritorij) zajemala vsa vprašanja, ki zadevajo zavarovanje teritorij naploh (kaj, kako in s kakšnimi silami je treba zavarovati), pa tudi konkretna vprašanja v zvezi z zavarovanjem teritorij na območju občine.
2. — Taktična naloga: Zavarovanje kakega objekta (tovarne, mostu, predora, železniške postaje itd.). Naloga naj bo kratka, predvideti pa je treba tudi dinamiko boja.
3. — Taktični primeri iz NOB, ki se nanašajo na obrambo in napade na razne objekte (skladišča, tovarne, cestne in železniške mostove, progo, bunkerje itd.). Opisi naj bodo jedrnat, po možnosti s skico, obsegajo pa naj največ štiri tipkane strani.
4. — Strokovno-zgodovinske študije o pomembnejših akcijah enot NOV in POS. Studija, ki je lahko obsežnejša (do 15 tipkanih strani), mora biti napisana kritično in dokumentirano.
5. — Razni vojaško-strokovni članki. Gre za najrazličnejše prispevke s področja vojaške tehnike in taktike naše in tujih armad, kot jih je Vojaški informator že objavil v zadnjih letnikih.

Bralce, ki bi želeli postati sodelavci Vojaškega informatorja, prosimo, če nam do 10. julija t. l. sporočite, na katerem področju bi želeli sodelovati in o čem nameravajo pisati. Na podlagi njihove prijave bo uredništvo Vojaškega informatorja bodočim sodelavcem poslalo natančnejša navodila o vsebini in obliki teh prispevkov, objavljene članke pa bo honoriralo (do 3000 din za vsako tipkano stran).

Uredništvo Vojaškega informatorja, Ljubljana, Beethovnova 10

POJEM ELEGANCE SO KRAVATE terital
TOVARNE SVILANIT KAMNIK

SODOBNA OBRAMBNA VZGOJA IN LJUDSKA ZAŠČITA

DRUGA SVETOVNA VOJNA SE JE KONČALA 15. AVGUSTA 1945, KO JE KAPITULIRALA JAPONSKA

Kapitulacija Japonske

(KONEC)

V naslednjih osmih dneh

Japonski cesar je dal ukaz o prenehanju sovražnosti 16. avgusta 1945 ob 16. uri. Njegovega ukaza pa spriči oddaljenosti posameznih front ni bilo moč uresničiti prej kot v 48 urah na Japonskem, v šestih dneh na Kitajskem, v Koreji in v južnih pokrajinah, v osmih dneh v Bouganvillu ter v dvanajstih dneh na Novi Gvineji in na Filipinih. Bilo je skoraj nemogoče predvideti, kdaj bo njegov ukaz prispel do prvih bojnih črt. Sedemnajstega avgusta so pooblašeni člani cesarske družine krenili na razna bojišča.

Medtem se je vojna nadaljevala. Šestnajstega avgusta opoldne so Japonci napadli in prizadejali občno škodo nekemu zavezniškemu konvoju, ki je na dvanajstih ladjah prevažal vojaštvo vzdolž obal Sjikokoe. Sovjetske enote so prodirale proti Mukdenu, zaradi česar je bilo Japoncem v Mandžuriji še težavne izvesti ukaz o prenehanju ognja.

Naposled je japonska vlada sporočila, da so njeni pooblašenci vzleteli z letališča Kisa Rōzu 19. avgusta ob 17. uri in da bodo na Shimo prileteli približno ob 13. uri naslednjega dne.

Japonski vojak, mornarji in piloti pa še več kot osem dni niso vedeli za kapitulacijo in o tem, da so po radijskih valovih objavili ukaz o prenehanju ognja.

Mac Arthur na Japonskem

Ko je japonska delegacija prispela v Manilo, jo je general Mac Arthur sčezal in s svojimi načrti glede okupacije Japonske in o ceremonijah ob podpisu vdaje. To zmagalo je namreč sklenil proslaviti kar največja čast. Odločil je, da bo začasno nastanil svoj štab v japonskem Novem velikem hotelu, ki naj mu ga bi bili odstopili v ta namen.

Japonci so sprejeli vse zahteve, toda dvignili so roke proti nebu, ko jim je general povedal, da se namerava izkrcati na letališču Atsugi, kjer so se bili urili »kamikazi«, samomorilski letalci. General je namreč spregledal, da večje število teh pilotov ni priznalo vdaje, da so se uprli, vdari na vrtove cesarjeve palače in protestirali proti mikadovi odločitvi, nato pa streljali na hišo predsednika vlade Kantara Susukija in ubili komandanta cesarjeve garde... Čeprav so jih ukrotili, so mnogi izmed njih ostali v bližini Atsugija. Če pa bodo zvedeli, da bo tam pristal ameriški zmagoval-

lec, ki ga bo spremljalo le nekaj svetovalcev, se je bati česa hujšega.

Vse to so povedali Mac Arthuru, toda ta jim je odgovoril, da ne bo umaknil svoje- ga sklepa in da se kamikazov ne boji. Ameriški štab pa se je strinjal z Japonci in se je spoštljivo uprl načrtu svojega komandanta. Pred njim so razgrnili karto in ga opozorili, da je na ravnini Kanto, ki obkrožajo letališče, dvaindvajset japonskih divizij s približno 300.000 vojakov. Njihova naloga je bila, da se upro izkrcanju. Zato bi bila norost pristati sredi te vojske, ki se še ni čutila premagane. Mac Arthur pa kljub temu ni hotel popustiti. Japonskim delegatom je rekel, da bo njihov gost in da jim povsem zupa.

V Atsugi so kot predhodnico poslali manjšo skupino vojakov. Ti pa so bili na vso moč prese- nečeni, ko so videli, kako se jim tam japonski stražarji globoko klanjajo. Odrpali so se tudi vrta zaporov in ulete ameriške vo- jake so osvobodili z vsemi čast- mi, ki pripadajo njihovuemu činu, čeprav so se še pred kratkim japonski stražarji nad njimi sadistično izživljali. Do- bili so cesarjev ukaz, ki so se mu pokoravali, ne da bi jim ga bilo treba razumeti. Taki so bili in taki so še vnaprej ostali Japonci!

Osebnost Mac Arthurjevo leta- lo je pristalo v Atsugiju 31. av- gusta 1945. Številne japonske protiletalske baterije, ki so bile v bližini letališča, bi ga z lah- koto sestrelile. Zgodilo pa se ni nič hudega. Letalo se je ustavi- lo na koncu pristajališča, iz njega pa je s pipo v ustih stopil general. Nekaj drugih ameri- škikh letal je krožilo nad leta- liščem. Ob cesti je stala vrsta

ni dve japonski pehotni divizi- ji, katerih vojak so mu izka- zovali največje spoštovanje ta- ko, da so mu kazali hrbet...

Na krovu oklopnice »Missouri«

Sklenili so, naj bi bila urad- na slovesnost na krovu ameri- ške oklopnice »Missouri« 2. sep- tembra. Mac Arthur je namera- val dati tej ceremoniji čimve- ličastnejši videz. Razposlal je mnogo vabil, med katerimi sta bili tudi vabili za generala

zato, da bi obnovili mir. Nismo prišli razpravljati, kajti zadnjo besedo je dalo že bojišče...

Mac Arthur je govoril nekaj minut, nato pa je namignil ja- ponskim zastopnikom, naj pri- stopijo in podpisajo dokument o vdaji. Za njimi so se podpisali še predstavniki zaveznikov. Ko je bilo podpisovanje konec, je dodal:

»Molimo za to, da bi do miru prišlo na vsem svetu in da bi bog dal, da bi večno trajal. Predstave je konec.«

Prav tedaj se je bleščeče po-

JAPONSKA DELEGACIJA NA KROVU AMERIŠKE OKLOPNICE »MISSOURI«. PRVA SPREDAJ STA ZUNANJI MINISTER SHIGEMITSU IN GENERAL YOSHIIRO UMEZU

Wainwrighta in Percivala. Ta- dva sta prihajala iz japonskih zaporov v Mandžuriji. Prvega so bili ujeti v Corregidoru, dru- gega pa v Singapuru.

svetilo sonce... V zraku je bilo slišati ropot, ki je takoj nato prerasel v oglušujoče grme- nje: oklopnice je preletelo v de- fileju kakih 400 bombnikov »B-29« in približno 1500 dru- gih letal.

V Tokiu

Šest dni kasneje je Mac Arthur odpotoval v Tokio. Svoj štab je nastanil v »Dai Ichi Building«, onstran jarkov, ki obdajajo cesarjevo palačo. Imel je vsa potrebna pooblastila za izvajanje okupacije nad 80-milijonskim japonskim narodom. Takoj je javno izjavil, da Ja- ponske ne namerava uničiti, pač pa ji pomagati pri obnovi.

Nato ga je cesar prosil za sprejem. Ko je prišel v Mac Arthurjev štab, je bil oblečen v suknjič, progate hlače in vi- sok klobuk. General ga je spre- jel zelo priščno. Povabil ga je, naj sede, nato pa mu ponudil ci- gareto, ki jo je ta vzel. Njegov- ve roke pa so pri tem podrti- vale... Cesarjevo ime je bilo na seznamu vojnihi zločincev, ki so ga sestavili Rusi in Angleži, med prvimi. Morali bi ga obe- sili! Mac Arthur pa je sporo- čil v Washington, da bi v tem primeru potreboval vsaj še mi- lijon mož, če bi hotel preprečiti upor Japoncev...

Nato se je Hirohito ponudil zavezniškimi oblastem kot edi- ni, ki je odgovoren za vse po- litične in vojaške odločitve ter za vse zločine, ki jih je bilo za- grešilo njegovo ljudstvo v tej vojni. Mac Arthur ga je pomi- ril. Kasneje sta se še večkrat srečala. Mikado je odigral pri duhovni obnovi Japonske zelo pomembno vlogo. Sledile so re- forme, ki naj bi Japonsko spre- menile v demokratično državo.

Naj dodamo še to, da so ja- ponske militariste, ki so jim očitali vojne zločine, obsodili na smrt. Obsodbo so izvršili nad osemindvajsetimi politiki in ge- nerali (med njimi je bil tudi predsednik vlade Tojo), ki so bili odgovorni za to, da je Ja- ponska stopila v vojno.

Tako se je končala vojna z Japonsko. Arch. W. Layton

Borcem Notranjskega odreda!

Prosimo nekdanje borce Notranjskega odreda, ki še niso poslali svojih naslovov občinskemu odboru ZZB Gerknica oziroma odboru Notranjskega odreda, naj čimprej pošljejo podatke, kdaj in v kateri enoti Notranjskega odreda so bili, predvsem pa sedanje točne naslove Odboru Notranjskega odreda pri komisiji za razvijanje tradicij NOB, Ljubljana, Beethovnova 10.

Te podatke odbor potrebuje, da bi dopolnil evidenco nekdanjih borcev NO. Prav tako pa želi osebno povabiti vse nekdanje borce NO na letošnje tovariško srečanje, ki bo predvidoma v prvi polovici septembra v Grahovem pri Cer- nici.

Odbor Notranjskega odreda

precej izrabljenih avtomobilov. General je zlezel v neki ameri- škiki »lincoln«. Na poti ga je čakalo veliko presenečenje. Vzdolž ceste sta bili razvršče-

Japonski pooblašenci so iz Tokia odpotovali ob petih zju- traj. Bilo jih je devet, pred- stavljali pa so ministrstvo za zunanje zadeve, vojsko in mor-

Radenska OSVEŽUJE IN ZDRAVI

KINO SPORED

● **KINO »KRKA«** NOVO MESTO
21. in 22. junija 1967: »V imenu pravice«, ameriški western, film
od 23. do 26. junija: »V senci inkvizicije«, ital.-span barvni CS
27. in 28. junija: »Odrešeni smrti«, amer. film

● **KINO »POHORJE«** SLOVENSKE KONJICE
21. in 22. junija 1967: »Napačna pot«, angleški film; »Zapeljana in zapuščen«, ital. film
24. in 25. junija: »Pirati«, japonski barvni film
28. in 29. junija: »Ob pravem času«, angleški film

● **KINO SLOVENSKA BISTRICA**
Od 20. do 22. junija 1967: »Zakonsko življenje Jeana Marca«, franc. cinem. črno-beli. Pred- stavi dnevno ob 20. uri
od 23. do 25. junija: »Flandrijski pes«, amer. cinemasc. barvni film. Predstave v petek ob 20., v soboto in nedeljo ob 17.30 in 20. uri
od 27. do 29. junija: »Francosko- no zakonsko življenje«, franc. cinemasc. črno-beli film. Pred- stave dnevno ob 20. uri

● **KINO »UNION«** CELJE
od 21. do 25. junija 1967: »Zan- dar in New York«, franc. barv. film
od 26. do 29. junija: »Pirati«, ja- ponski barvni film

● **KINO »METROPOL«**, CELJE
od 20. do 21. junija 1967: »De- kleta pridejo pozneje«, češki film
od 22. do 25. junija »Kako sta se ljubila Romeo in Julija«, ju- goslovanski barvni film
od 26. do 30. junija: »Zene tudi v cvetom ne udari«, češki film

● **KINO »LETNI«** CELJE
od 21. do 22. junija 1967: »In- vazija Vikingov«, amer. barvni film

od 23. do 25. junija: »Topkapie«, amer. barvni film
od 26. do 27. junija: »Herkul osvaja Atlantido«, italij. barvni film
od 28. do 29. junija: »Kraljica Kolorada«, ameriški barvni film

● **KINO »TRIGLAV«** LJUBLJANA
21. in 22. junija 1967: »Mrtvim je vstop prepovedan«, slov. film
od 23. do 26. junija: »V senci orlova«, jug.-ital. barv. vv
27. in 28. junija: »Soba štev. 13«, nemška kriminalna

● **KINO »VEVCE«**
21. in 22. junija 1967: »Nevarne krivine«, italij. film.
od 23. do 25. junija: »Grof Monte Cristo«, I. del, francoski barvni cinemascop
26. in 27. junija: »Grof Monte Cristo«, II. del, franc. barvni cinemascop

● **KINO ZALOG**
24. in 25. junija 1967: »Brava- dos«, amer. barvni cinemascop western film

● **KINO ZADOBROVA**
21. junija 1967: »Maščevalec«, nemška kriminal. zgodba
24. in 25. junija: »Operacija te- rore«, ameriška grozljivka
28. junija: »Lov na vohune«, poljska kriminalna zgodba

● **KINO BREŽICE**
23. junija 1967 ob 20. uri: »Na- loga eskadrile 633«, angl. barvni cinemascop
25. junija ob 18. in 20. uri: »Na- loga eskadrile 633«, angl. barvni cinemascop

24. junija ob 18. in 20. uri: »Kleo- patra«, amer. barvni film
25. junija ob 14. uri: »Kleopa- tra«, amer. barvni film
26. junija ob 18. uri: »Kleopa- tra«, amer. barvni film
27. in 28. junija: »Nekega lepega dne«, franc. film v cinemasc.

Kje so odlikovanci?

Pri republiškem odboru Zveze združenj borcev NOV Slovenije se na- haja večje število odlikovanih. Naslovov odlikovancev, katerim so ta od- likovanja dodeljena, Republiški odbor klub poizvedbam ni uspel ugo- tovit. Zato vabimo bralce TV-15, naj, ako se odlikovanja nanašajo nanje, sporočijo svoj naslov republiškemu odboru Zveze združenj borcev NOV Slovenije, Ljubljana, Beethovnova 19. Naslov lahko sporočijo po pošti ali preko ZZB svoje občine. Odlikovanja bomo nato poslali občinskemu odboru ZZB, kjer jih bodo odlikovanci prejeli.

Odlikovanja so bila dodeljena naslednjim tovarišim in tovarišicam:

Salesin F. Jelka
Sanabor Jakoba Jožefa
Skok Ivana Ludvik
Segulin Antona Ivan
Sever Ivana Anton
Simčič Franc — Globočak
Simšič Ivana Alojz
Sinič Franca Gustava
Sinič Jakoba Marija
Skok Ludve Jože
Šubin Matveja Frančiška
Slabe Antona Avgust
Slapar J. Anica
Slavec Ivana Ivan
Slavec Jožeta Jože
Sluga — Družina Ivana Kristina
Sopotnik Franca Stefan
Srebotnjak Franca Kristina
Stojšek Anton
Strmec Antona Nežka
Stiher Franc
Stržina Janeza Ivana

Savič Jožeta Franc
Sirčelj Franca Stefanija
Števil Milana dr. Božo
Skolaris Ivana Ivan
Snajder Ludvik
Sprah F. Rudolf
Sprajc I. Stana
Steflić Franca Frančiška
Stiglic Alojz
Stimac Ivana Slavka
Staus Jožeta Franc
Strukelj Jožeta Anton
Sturm Franca Franc
Suligoj — Vončina Janeza Irma
Sverko A. Milena
Svigelj Ivana Stanislav

Tacer Mihael
Terčelj Franca Stanko
Tisnikar F. Franc
Tomazič Antona Tončka
Tomšič J. Ana
Toplišek Janeza Jože
Tribušon Antona Peter
Turk K. Silvester
Turšič J. Marija
Tušar Jurija Marija
Tuškar Franc

Uroda Ignaca Ljudmila
Vadnu Josipa Franc
Valenčič Jožeta Slava
Valenčič Rafaela Marija
Vatovec Josipa Josip
Verdnik Leonolda Helena
Verčon V. Viktor
Vertančič S. Peter Adolf
Vizec Blaža Miroslav
Vihtelič Vidmar Andreja
Amalija
Virag A. Stefan
Vjens Franca Lado
Vizin Janeza Bojana
Vojič Antona Tiljo
Volk Edvarda Edvard
Volk Jožef
Vončina Janeza Alojzija
Vrabič J. Marija
Vrbnjak F. Marija
Vrščaj A. Leopold
Vrtnič Jožeta Beta

Zakrajšek — Turk Antona Franca
Zdravčič Franje dr. Franjo
Zeman Angela Jože
Zidarič J. Jože
Zobenica Steve Vida
Zorko Ivana Ivan
Zrimšek F. Marija

Zbogar Andreja Marija
Zelenik J. Marijeta
Zemva Franca Matevž
Zitko I. Ana
Zivec Alojza Albin
Zivec — Biokar Franca
Zvanut Jerneja Stanislav

Zakrajšek — Turk Antona Franca
Zdravčič Franje dr. Franjo
Zeman Angela Jože
Zidarič J. Jože
Zobenica Steve Vida
Zorko Ivana Ivan
Zrimšek F. Marija

Zbogar Andreja Marija
Zelenik J. Marijeta
Zemva Franca Matevž
Zitko I. Ana
Zivec Alojza Albin
Zivec — Biokar Franca
Zvanut Jerneja Stanislav

Zakrajšek — Turk Antona Franca
Zdravčič Franje dr. Franjo
Zeman Angela Jože
Zidarič J. Jože
Zobenica Steve Vida
Zorko Ivana Ivan
Zrimšek F. Marija

Zbogar Andreja Marija
Zelenik J. Marijeta
Zemva Franca Matevž
Zitko I. Ana
Zivec Alojza Albin
Zivec — Biokar Franca
Zvanut Jerneja Stanislav

Zakrajšek — Turk Antona Franca
Zdravčič Franje dr. Franjo
Zeman Angela Jože
Zidarič J. Jože
Zobenica Steve Vida
Zorko Ivana Ivan
Zrimšek F. Marija

Zbogar Andreja Marija
Zelenik J. Marijeta
Zemva Franca Matevž
Zitko I. Ana
Zivec Alojza Albin
Zivec — Biokar Franca
Zvanut Jerneja Stanislav

Zakrajšek — Turk Antona Franca
Zdravčič Franje dr. Franjo
Zeman Angela Jože
Zidarič J. Jože
Zobenica Steve Vida
Zorko Ivana Ivan
Zrimšek F. Marija

Zbogar Andreja Marija
Zelenik J. Marijeta
Zemva Franca Matevž
Zitko I. Ana
Zivec Alojza Albin
Zivec — Biokar Franca
Zvanut Jerneja Stanislav

NANOS VABI

V nedeljo, 2. julija, bo pred grobnico padlih borcev na Nanosu pri Abramovih velika, tradicionalna proslava, name- njena počastitvi dneva borca. Pričetek proslave bo ob 9. uri.

Na proslavo s peštrm programom, ki bo obenem parti- zansko srečanje, vabimo poleg borcev in aktivistov tudi mla- dino in drugo prebivalstvo. Posebno si želimo srečanja z borci Bazoviške in IV. prekomorske brigade, ki imata domi- cil v občini Ajdovščina.

Na predvečer bodo na Nanosu zagoreli kresovi, ob ta- bornem ognju pa bodo borci pripovedovali mladini svoje doživljaje.

Cesta na Nanos bo enosmerna, in sicer iz Podnanosa na Nanos in z Nanosa na Sanabor.

V primeru slabega vremena bo proslava 4. julija.

Odbor

Red zasluge za narod s srebrno zvezdo

Ambrožič Antona Draga
Amrožič Franca Alojz
Andolšek A. Slavka

Rabič J. Anton
Rabič Nikole Matko
Badovinac M. Janjo
Ratut J. Dominik
Bele A. Rudolf
Bergant A. Vekoslav
Biček Jakoba Stanislav
Bogataj A. Franc
Bohinac F. Franc

Bole J. Anton
Bravac F. Albin
Bregar L. Alojz
Brenčič F. Jože
Brodar Janez
Brožič Anton
Bukavec A. Jožeta
Bukovec Egidij
Burger I. Dragica
Buzdakin M. Gledar
Bužan Jožeta Jože

Čigav je Akabski zaliv?

Egipčani trdijo, da je njihov, Izraelci in njihovi zahodni zavezniki pa skušajo izsiliti internacionalizacijo te morske poti

Akabski zaliv je ozek pas morja med sinajskim delom ZAR in Saudovo Arabijo, dolg pa je kakih 160 kilometrov. Ob vhodu v zaliv ležita nekako v sredini te morske ožine dva otoka — Tiran in Sanafir, ki sta egiptovska. Morje med otokom Tiranom in Saudovo Arabijo ni plovno, plitva in polna razbitin ladij, ki so jih bili potopili ob prejšnjem tristranskem napadu na Egipt, pa je tudi sinajska obala. Zato ladije lahko zaplujejo v Akabski zaliv le po približno tisoč metrov širokem prehodu, ki leži tik pod Sarm el Seikom.

V končnem delu zaliva so v dvanajst kilometrov dolgem pasu štiri luke, izmed katerih vsa-

mi, zaliv lahko uporabljajo le tiste ladje, ki jim to dovolita ZAR in Saudova Arabija. Toda v zaliv je moč priti le po egiptovskih teritorialnih vodah. Sicer pa po mednarodnem pomorskem pravu Egiptu pripada obrežni pas, širok dvanajst milj. Zato v tem primeru ne more biti nobenega dvoma glede egiptovskih pravic.

Tri leta pred napadom na Egipt v letu 1956 so britanske ladje, nato pa še vse druge ladje, ki so priplule iz Sueškega prekopa in želele zaviti v Akabski zaliv, morale obvestiti predstavnika egiptovskega obrambnega ministrstva v Port Saidu o tem, kakšen tovor vozijo in kdaj bodo zapule skozi Tiran-

sko ožino. S tem so dejansko prosile dovoljenje za plovbo po Akabskem zalivu. Na ladje, ki se temu predpisu niso pokorile, so obrežne baterije z Šarm el Šejka trikrat streljale.

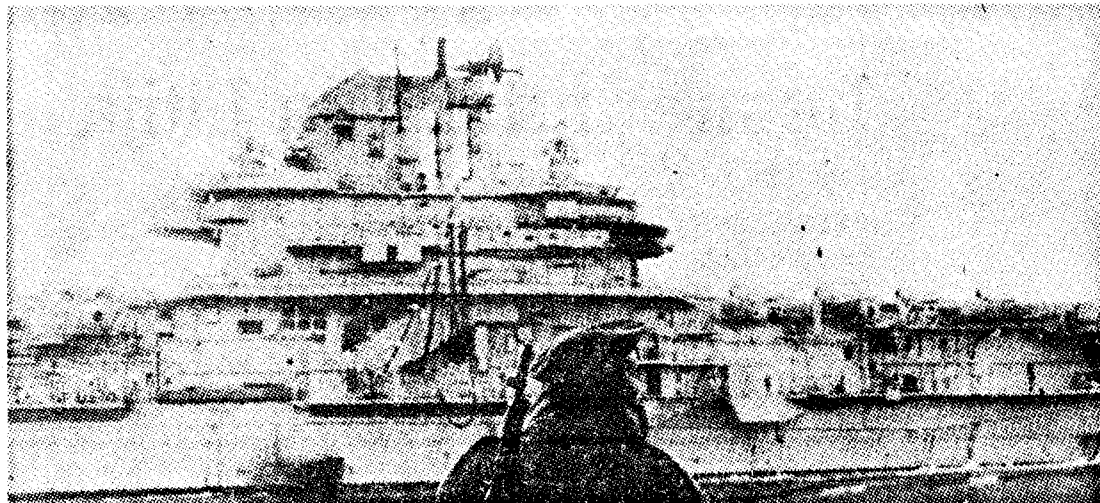
Nihče ne dvomi, da je pred enajstimi leti prav Akabski zaliv spadal med vzroke napada na Egipt. Nato so napadalci ta zaliv proglasili za mednarodno morsko pot. Res je, da je po tristranskem napadu in na pritisk glasovalnega stroja v generalni skupščini OZN — čeprav s težkim srcem — tudi Egipt privolil v mednarodni sanitarni kordon, ki so ga vzdrževale »modre čelade«. Te so odslej ob vhodu v zaliv opazovale ladje, na podlagi Llovdpovega registra

ugotavljale njihovo poreklo in o tem obveščale New York. Kaj več ni bilo moč storiti, niti tedaj ne, ko so v Eilat priplule zahodne vojne ladje. Arabski svet, ki je vselej soglasno podarjal izključni arabski značaj Akabskega zaliva, je večkrat ostro očital Naserju, zakaj priznava sanitarni kordon in s tem onemogoča uspešnejši ekonomski bojpot izraelske države. Čez Eilat je namreč šla vsa izraelska trgovina z južno Azijo in vzhodno Afriko. Naser je, po njihovem mnenju, mirno opazoval, kako se njihov skupni sovražnik oskrbuje z orožjem po arabskih vodah.

Po U Tantovem sklepu glede umika »modrih čelad« s Sarm el Šejka je mednarodni sanitarni kordon dejansko prenehal delovati. Egipt pa je dosegel svojo zakonito »pravico, da po približno milio široki morski poti spušča samo tiste, ki nimajo namena jutri napasti Arabce. Od 16. maja dalje je bila izraelskim ladjam zaprta pot, za druge ladje pa je bilo vprašanje svobodne plovlbe« odvisno od tega, kaj so prevažale.

Izrael trdovratno trdi, da sta Akabski zaliv in Tiranska ožina del mednarodne morske poti. Istega mnenja — seveda, zaradi lastnih koristi v tem delu sveta — so tudi ZDA in Vel. Britanija. Njihove trditve pa le ni moč uskladiti z nobenim mednarodnim predpisom in nobeno medsebojno pogodbo. Nasprotno, tu gre za egiptovske teritorialne vode, za zakonito pravico ZAR, da lahko brani — v tem primeru je bilo to treba storiti, žal, z orožjem — svojo teritorialno nedotakljivost.

IVO MATOVIĆ

AMERIŠKA LETALONOSILKA »INTREPID«, KI IMA 42.000 TON, JE PRED IZBRUHOV SOVRAZNOSTI MED IZRAELOM IN ARABSKIMI DRŽAVAMI ODPULJA IZ SREDOZEMLJA SKOZI SUŠSKI PREKOP V RDEČE MORJE, MEDTEM KO STA V VZHODNEM SREDOZEMLJU OSTALI LETALONOSILKI »AMERICA« (80.700 TON) IN »SARATOGA« (78.700 TON), DVE KRIZARKI, ŠESTNAJST RUŠILCEV IN SE VRSTA DRUGIH VOJNIH LADJ — VSEH JE BILO KAKIH PETDESET — Z DVESTO BOJNIMI LETALI, MNOGIMI HELIKOPTERJI IN RAKETAMI »MORJE-ZRAK« TER 25.000 MOŽMI.

ka pripada drugi državi. To so Dahab (ZAR), Ejlat (Izrael), Akaba (Jordan) in Makne (Saudova Arabija). Največji luki sta Ejlat in Akaba (ta je hkrati tudi edina jordsanska luka), čez kateri gre tudi največ izraelskega in jordsanskega uvoza in izvoza. Luka Dahab, vsaj v ekonomskem oziru, ni za Egipt prav nič pomembna, saj ima za zaledje le Sinajsko gorovje. Obe strani zaliva sta skoraj povsem nenaseljeni razen okrog egiptovskega Šarm el Šejka ob vходу v zaliv. Tu je tudi zelo ugodno letališče, ki so ga še pred kratkim uporabljale sile OZN.

Kar zadeva pravno plat (na podlagi dvanajste točke ženevske konvencije o teritorialnih

morjih, ki so jo sprejeli 1958. leta), Akabski zaliv lahko pripada le suverenima državama ZAR in Saudovi Arabiji — vsaki polovica. Z drugimi beseda-

PRAVNA POSVETOVALNICA

F. U. C. Ste udeleženeц NOV izpred 9. 9. 1943 in imate priznana dvojna leta od 1. 10. 1941 do 15. 5. 1945. Ta doba vam je priznana zaradi vaše aktivne udeležbe v NOB od strani posebne komisije že leta 1963. Rojeni ste leta 1909 in imate tako nekaj več kot 55 let. Vsega skupaj pa imate priznanih 16 let in 10 mesecev pokojninske dobe. Obratujte se na našo pravno posvetovalnico s prošnjo, da vam pojasnimo, zakaj znaša vaše pokojnina samo 57.724 S-din. Pri tem vam je namreč znano, da ima več vaših tovarišev, s katerimi ste bili skupaj v borbi in ki imajo približno enako delovno dobo, višje pokojnine. Prav ra to prosite odgovor.

Predvsem bi radi opozorili, da je nemogoče enačiti vse upokojene in smatrati, da bi vsj upokojeni borci morali imeti približno enake pokojnine. To bi bilo v nasprotju z našim pokojninskim sistemom in njega načeli. Na drugi

strani pa je tudi res, da je višina pokojnine v mnogih primerih odvisna tudi od okolištin, na katere upokojenci ne morejo vplivati in da torej obstoje tudi določene krivice. Če jih tako imenujemo, ki pa so tudi rezultat našega pokoj-

Prenizka pokojnina

ninskega sistema. Tako je treba vedeti, da je na eni strani velična pokojnina odvisna od osebnih dohodkov upokojenca v času, ko je bil še aktiven delavec in da je prav od povprečja njegovih osebnih dohodkov v določenem času odvisna pokojnina vsa kasnejša leta. Na drugi strani pa je pokojnina odvisna tudi od tega, kdaj je bil kdo upokojen. Upokojenci, ki so bili upokojeni še v času veljavnosti starega pokojninskega zakona, so vsekakor na slabšem kot tisti upokojenci, ki so bili upoko-

jeni po 1. I. 1965, ko je stopil v veljavo sedajni zakon o pokojninskem zavarovanju. Končno pa je treba prav pri borcih NOB upoštevati, ali so bili borci izpred 9. 9. 1943, ali so stopili v NOV kasneje ali pa so celo nosilci Partizanskega spominskega znaka 1941. Vse te okoliščine pa v taki meri vplivajo na pokojnino, da je nemogoče, da bi vsi borci, udeleženci NOB, imeli enako pokojnino, četudi imajo približno enake pogoje.

ližno enako pokojninsko do-
bo.

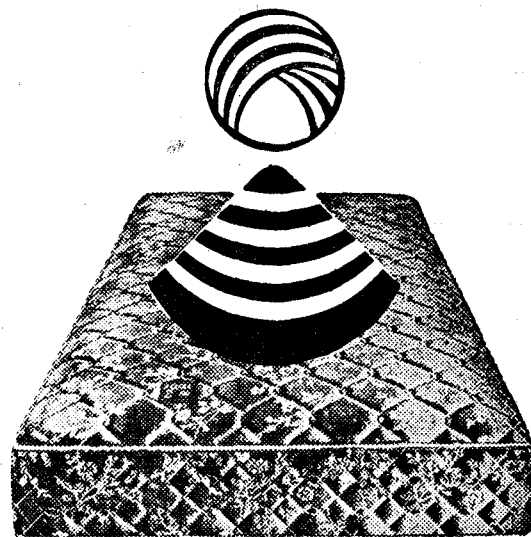
Pokojninska osnova predstavlja po določbah zakona o pokojninskem zavarovanju povprečni mesečni znesek osebnega dohodka, po katerem je bil zavarovanec zavarovan v katerikoli zaporednih petih letih zavarovanja v zadnjih letih zavarovanja ali katerikoli zaporednih desetih letih zavarovanja. Razumljivo je, da je od višjih ali nižjih osebnih dohodkov odvisna tudi pokojninska osnova in s tem višina pokojnine.

Z NOVIM ZNAKOM «JOGI» TUDI NOVOST «MEBLO» NA PODROČJU VZMETNIC

PREŠITA VZMETNICA

Jogi

DE LUXE

JOGI-DE LUXE VAM NUDI:

POČITEN, KER JE PREŠTA IN IZRENO UDOBNA • RIGIDNO, KER IMA DVE PLASTI • UPRENA MATERIALA, KI DIHA Z VAMI • TRAJNOST, KER JE TEMELJITO PROJEKTIRANA IN SKRBNO IZDELANA IZ NAJBOJŠIH MATERIALOV • ELEGANCO, KER JE UPORABIJENO BLAGO ORIGINALNO V BARVAH IN VZORCIH • JAMSTVO, KER • JOGI DE LUXE • JE IZDELEK • MEBLO • MEBLO, PA JE POJEM KVALITE

ORIGINALNE VZMETNE VLOŽKE »JOGI« PROIZVAJA
SAMO »MEBLO« TOVARNA POHIŠTVA - NOVA GORICA

POJEM ELEGANCE SO KRAVATE *terital*
TOVARNE *SVILANIT* KAMNIK

Pokojnina se odmerja v določenem odstotku od pokojninske osnove. Za borce NOV izpred 9. 9. 1943 znaša pokojnina od 72 odstotkov do 85 odstotkov pokojninske osnove. Za pokojninsko dobo 15 let znaša pokojnina 72 odstotkov pokojninske osnove za borce in 76 odstotkov za borce. Za borce s 16 leti pokojninske dobe znaša pokojnina 75,2 odstotka pokojninske osnove in za borce s to pokojninsko dobo 80 odstotkov pokojninske osnove. Najvišjo pokojnino v višini 85 odstotkov pokojninske osnove pa imajo borci izpred 9. 9. 1943, ko dopolnijo 20 let pokojninske dobe, borce pa že z 18 leti pokojninske dobe. Za borce, ki so stopili v NOV po 9. 9. 1943, pa se odstotek pokojninske osnove, ki se vzame za osnovo pri odmeri pokojnine, giblje spet drugače. Različen je odstotek za borce iz leta 1943, različen za one iz leta 1944, kot za one iz leta 1945. Spet nekoliko so drugačni odstotki pokojninske osnove za borce NOV, ki so upokojeni kot uslužbenici organov za notranje zadeve ali vojskajski zavarovalenci. To so že podrobnosti. Naj navedemo, da

znaša višina starostne pokojnine 85 odstotkov pokojninske osnove pri borcih NOV iz leta 1943 pri 25 letih pokojninske dobe, pri onih iz leta 1944 pri 31 letih in pri onih iz leta 1945 šele pri 37 letih pokojninske dobe. Vojaški zavarovanci pa dobe pokojnino v višini 85 odstotkov pokojninske osnove, če so borci iz leta 1943 vedno, če so borci iz leta 1944 pri 25 letih in če so borci iz leta 1945 pri 29 letih pokojninske dobe.

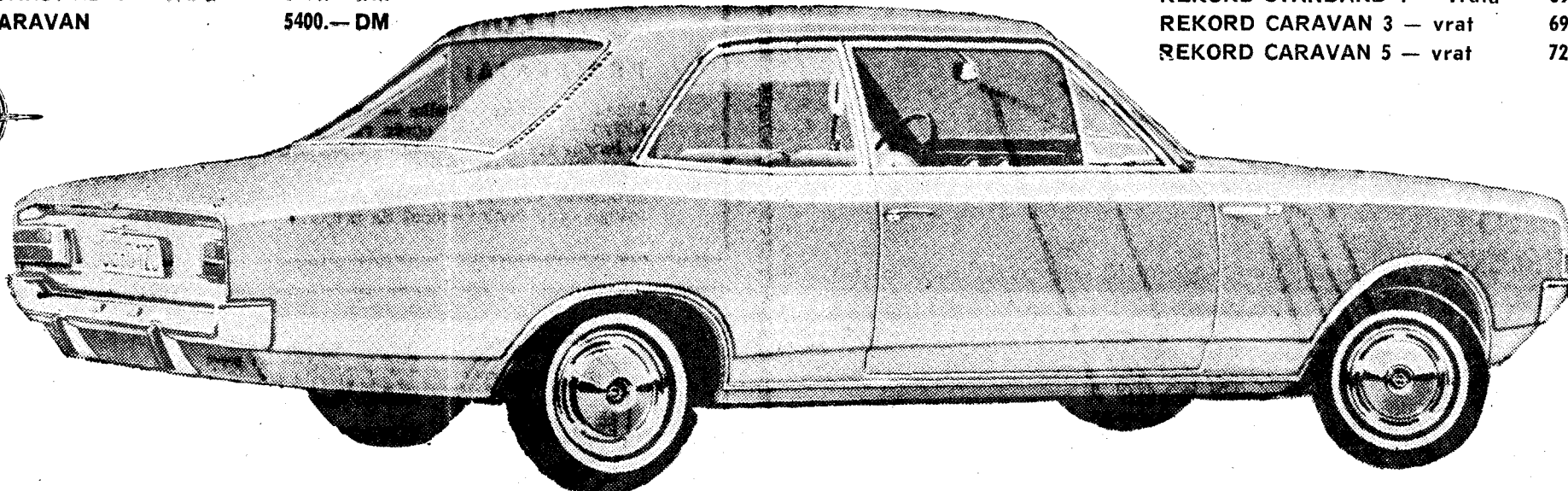
Posebej je treba vedeti, da za tiste, ki so nosilci Spomence 1941, veljajo še posebne določbe. Zanje znaša pokojnina 100 odstotkov pokojninske osnove. Pokojninsko osnovo pa predstavlja osebni dohodek, dosežen v zadnjem letu pred upokojitvijo.

Iz tega je jasno, da skorajda dva ne moreta imeti povsem enakih pogojev za pokojnino in da niti pri »približno enaki pokojninski dobi« ne more biti pokojnina povsem enaka za vse upokojence, niti za vse borce, niti za vse borce iz določenega obdobja. Pač pa za borce obstoji določen minimum.

● AVTOTEHNA OPEL ● AVTOTEHNA OPEL ● AVTOTEHNA OPEL ● AVTOTEHNA OPEL ● AVTOTEHNA-OPEL ● AVTOTEHNA OPEL ● AVTOTEHNA OPEL ● AVTOTEHNA

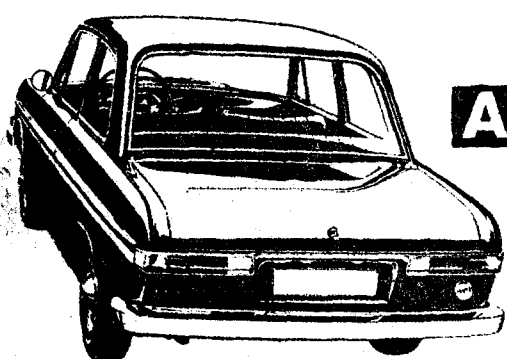
OPEL KADET STANDARD 2 — vrat	4992.— DM
KADET STANDARD 4 — vrata	5440.— DM
KADET CARAVAN	5400.— DM

OPEL REKORD STANDARD 2 — vrat	6600.— DM
REKORD STANDARD 4 — vrata	6900.— DM
REKORD CARAVAN 3 — vrat	6900.— DM
REKORD CARAVAN 5 — vrat	7292.— DM

Informacije: AVTOTEHNA, Ljubljana, Titova 25, tel. 312-022

● AVTOTEHNA OPEL ● AVTOTEHNA OPEL ● AVTOTEHNA OPEL OPEL ● AVTOTEHNA OPEL ● AVTOTEHNA OPEL ● AVTOTEHNA ● AVTOTEHNA OPEL ● AVTOTE

Audi
Auto Union

UDOBNA VOŽNJA,
VELIKA MOČ
MAJHNA PORABA
— UGODNA CENA

BOGATA IZBIRA V 8 IZVEDBAH

Informacije:
AUTOCOMMERCE
LJUBLJANA, Trdinova 4
Telefon: 313-580, 313-588

DELOVNI KOLEKTIVI — ŠPOR: DRUŠTVA!

Kolektivno nezgodno zavarovanje — obširno jamstvo, ugodni pogoji!
Zahtevajte pojasnila!

PREVOZNIKI — PODJETJA — ZADRUGE!

Zavarujte blago, ki ga prevažate!
Poskrbite za varnost svojega premoženja z zavarovanjem!

Zavarovanje vas obvaruje škode, ki bi jo še dolgo čutili in obžalovali.

SPLOŠNA ZAVAROVALNICA — CELJE

Gradbeno podjetje

»UNIVERZALE«

LJUBLJANA

Glonarjeva 8

S SVOJIMI OBRATI OPRAVLJA VSA GRADBENA DELA IN VSE USLUGE
PRI OBNAVLJANJU IN VZDRŽEVANJU STANOVANJSKIH ZGRADB

Trgovsko podjetje

»MODA«
CELJE

s svojimi poslovalnicami:

VOLNA, VESNA, MANUFAKTURA, SOLČAVA, DROGERIJA, BABY, TORBICA, STARI TRG in TOMŠIČEV TRG 14

se priporoča za obisk v poslovalnicah, ki imajo veliko zalogo vseh vrst blaga in modnih vzorcev za vsak okus

Pridite in se prepričajte o naši veliki izbiri, solidni postrežbi in konkurenčnih cenah.

Lesna industrija Litija

PROIZVAJA

REZAN LES, PLEMENTITE FURNIRJE

IZDELUJE

STAVBENO POHIŠTVO

Za cenjena naročila se priporoča delovni kolektiv

INDUSTRIJA GRADBENEGA MATERIALA IN GRADBENIŠTVO

»IGRAD« — Vrhnika

Izdelava zidne, strešne, dimniške in fasadne opeke. Visoke gradnje, stanovanjske in industrijske ter gradnja za tržišče.

Nizke gradnje. Montažne in polmontažne gradnje. Izdelava montažnih, opečnih in betonskih elementov. Teracerstvo in betonarna.

Stavbno mizarstvo. Kamnolomi, izdelava marmornih blokov, lomljenca in teraco peska.

Prevozne storitve za lastne potrebe in drugim.

Gorenjska kreditna banka — Kranj

VARČEVANJE — PRIJETNO POTOVANJE!

115 nagradnih potovanj po Jugoslaviji so namenile kreditne banke in hranilnice Slovenije svojim varčevalcem v letu turizma.

Žreb bo dodelil nagrade varčevalcem, ki bodo od 1. aprila do 31. avgusta 1967 na novo vložili ali povečali svojo vlogo za 1000 N-din. V žrebanje so vključeni varčevalci vseh vrst hranilnih vlog.

PROGRAM POTOVANJA:

- **Petek, 15. IX.** — Odhod iz Ljubljane ob 15. uri popoldne, po avtomobilski cesti preko Zagreba in Karlovca do Plitvic. Namestitev v hotelu, večerja in prenočišče.
- **Sobota, 16. IX.** — Po zajtrku ogled narodnega parka »Plitvice« in nadaljevanje vožnje proti morju do Zadra, postanek za kosilo in ogled mestnih znamenitosti, nato ob jadranski obali prek Šibenika do Splita. Večerja in prenočišče.
- **Nedelja, 17. IX.** — Po zajtrku ogled Splita in nadaljevanje vožnje ob obali, nato ob Neretvi do Mostarja, postanek za kosilo in ogled starega mesta, in dalje do Sarajeva. Večerja in prenočišče.
- **Ponedeljek, 18. IX.** — Po zajtrku ogled znamenitosti mesta in nadaljevanje vožnje prek Travnika v Jajce, postanek za kosilo in ogled zgodovinskega mesta in slapov reke Plive, potem dalje do Banja Luke. Večerja in prenočišče.
- **Torek, 19. IX.** — Zajtrk, krajši ogled mesta ter povratek prek Zagreba, postanek za kosilo na Otočcu, s prihodom v Ljubljano okoli 15. ure.

Vloge sprejemajo vse kreditne banke in hranilnice ter vse pošte v Sloveniji.

HLADILNIK ZA MLEKO. POSTAVITE GA V KANTO IN PRIKLJUČITE NA VODOVOD. ZANESLJIVO OHLADI MLEKO, DA SE NE SKISA

IZDELEK ZAHTEVAJTE PRI

»AGROTEHNIK!«

V VAŠEM KRAJU, ALI DIREKTNO PRI PROIZVAJALCU

»Ferralit«

Ž A L E C

GRADBENO
INDUSTRIJSKO
PODJETJE

ingrad
CELJE

LJUBLJANSKA 16
Telefon 28-52 - P. p. 14 in 47

izvršuje vse vrste visokih in nizkih gradenj. Vsa dela izvršujemo strokovno, kvalitetno in hitro z uporabo lastne mehanizacije, sodobne tehnike in znanosti. Investitorji — obračajte se na nas, naše usluge vas bodo zadovoljile.

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE BLED

PROIZVAJA:

žagan les smreke — jelke — resonančni — avionski les — vezane plošče za gradbeništvo — vezani les — opaže vseh vrst — stropne in stenske obloge — garažna vrata — lamelirana gladka vrata — vhodna vrata — strešne konstrukcije — lesno moko — lesno embalažo vseh vrst

Gradbena podjetja, individualni graditelji, kupujte naše izdelke, izkoristite naše usluge, cene konkurenčne! Se priporočamo!

ŽIČNA — Celje

TOVARNA ŽIČNIH IZDELKOV

CELJE — Ipavčeva 20

IZDELUJE:

ŽIČNO PLATNO IN PLETIVO, NAVADNA IN SPECIALNA SITA, KOVINSKO POHIŠTVO, TRANSPORTNE TRAKE, SLARAFIJA VLOŽKE, EPEDA VLOŽKE, POHIŠTVENE VZMETI, (NOSAG) CIK-ČAK VZMETI

IVAN MIKULIN

Izza kulis fašistične policije

Mnogih dogodkov se še prav dobro spominjam. Grof je prihajal na svoje posestvo vsako leto maja in septembra. Iz Gorice se je kajpak pripeljal s kočijo, na graščini pa je vihrala španska zastava, ker je bil španski državljani. Otroci smo zvedavo oprezovali, kam zahaja in kako je napravljen. Kadar se je peljal mimo, smo se mu morali vsi globoko klanjati. Nepokorneža bi hitro zapazile bistrske oskrbnikove oči in kaj kmalu bi pridobil priporočilo, da ga bodo ob prvi priložnosti spodili s posestva.

Tako sem dočkal začetek prve svetovne vojne. Sprva je bila nekje daleč od nas, v Srbiji in Galiciji. Oče je bil starejši, zato ga v začetku vojne še niso vpoklicali. Naša sosedna Italija pa je bila še nevtralna. Komaj dobro uro smo bili od meje, zato so nas v letu 1915 začele vznemirjati govorice o tem, kako Italija zahteva dele naše dežele zase in da grozi nevarnost vojne tudi pri nas...

Star sem bil štirinajst let in me zato take govorice niso posebno prizadevale. Kot večina otrok mojih let sem bil nekako brezskrben in brezbržen. Nekega poletnega jutra sem za vasjo pasel krave. Nenadoma sem v zraku zaslišal brnenje. Letalo... Poznal sem to čudno napravo, ki je letala po zraku. Pred leti sem v Gorici gledal, kako se je slovenski letalec Rusjan dvignil z zemlje in letel. Toda, to letalo ni bilo Rusjanovo niti ni bilo avstrijsko. To sem kmalu uganil, saj je priletelo od italijanske meje sem, napravilo krog in se vrnilo. Kaj naj bi to pomenilo?

Nisem še utegnil razvozlati uganke, ko je spodaj pri meji začelo pokati. Po vasi je nastal preplah, ljudje so začeli begati sem ter tja, skrivati, kar je imel koga vrednega. Stari in bolj izkušeni ljudje so namreč vedeli veliko povedati o Kalabrežih, kako so nasilni in kako radi ropajo. Drugi pa so odhiteli kopat zaklonske. Otroci smo pasli radovednost, še vedno se nismo zavedali, da smo na pragu dogodkov, ki bodo usodo naših krajev spremenili za celih 32 let in nam povzročili neizmerno gorje.

Prvi preplah je minil in spet smo se otroci pomirili. Opoldne sem se z drugimi vred igral pri graščini. Nenadoma so skozi vinogard začeli prihajati tuji vojaki. Po uniformah in govorici smo brž spoznali, da so italijanski. Bili so plašni, spraševali so po Avstrijcih.

Pokalo pa je vedno bolj, zdaj že tja proti Soči. Vojakov je bilo vedno več, sprva so bili še kar znošni, toda potem so za njimi prišli karabinerji. Spominjam se vojakov, kako so bili žejni. Pred našo hišo je žuborel studenec. Nekje so našli škaf, ga postavili pod curek in zraven je stopil vojak z nasajenim bajonetom na puški. Oče mu je moral hočeš nočeš delati družbo. Preden so začeli piti, jo je oče moral pokusiti. Tako so se bali, da ne bi bila voda zastrupljena...

S tem pa se ni končalo. Vsaka nova skupina je zahtevala od očeta, naj tako pokusi vodo, in ko se je zvečer le vrnil domov, je imel od vode ves nabreklih rebuh.

Nazadnje se je bojna črta ustavila na Sabotinu. Tako smo se znašli v neposrednem zaledju italijanske vojske, ki je hotela prodrati čez Sočo. Italijani so pripeljali na desetine topov, jih postavili okoli naše vasi in z njimi streljali kot obsedeni. Avstrijci so jim odzvali, padalo je vsepovsod.

Medtem pa mi civilizisti nismo dobili nobenega živeža, ne za denar ne zastoj. Živeli smo predvsem od tistega, kar smo bili

naprosjačih od vojakov. Če je kdo hotel kam proti Vidmu ali Krmini, je moral prositi za posebno dovoljenje, ki ga je zelo težko dobil...

Tako smo tik za italijansko fronto preživeli skoraj celo leto. Karabinerji so bili čedalje bolj nasilni in nestrpni. Vseposvods so iskali vohune, nas izsiljevali in mučili. V vsakem, še tako nedolžnem dežljanu so videli sovražnost. Spominjam se, kako so nekoga, ki je pri obiranju češenj potegnil vejo k sebi, obdolžili, da s tem daje Avstrijcem znake čez fronto...

Skoraj vse sosedne vasi pa so že zdavnaj izpraznili, češ da tako rešujejo življenja prebivalcev pred nevarnostmi na bojišču. Predvsem so izselili ljudi iz vasi, ki so bile še bliže fronti kakor naša.

Nas je doletela usoda izgnancev 18. aprila 1916 ponoči. Nenadoma so vojaki začeli vdirati v hiše. Prav nič nam niso dovolili vzeti s seboj razen tistega, kar smo imeli na sebi. Kar take so nas naložili na tovornjake in nas odpeljali v Furlanijo. Dolgo smo se vozili in se nazadnje ustavili v nekem mestu. Palmanova, smo zvedeli. Nastanili so nas v stari avstrijski trdnjavi. Tam smo ostali več kot mesec dni. Dejanjsko smo bili jetniki, ne begunci. Zvedeli smo tudi, da so nas internirali, ker da smo prišli Avstrije in zato nevarni.

Čez nekaj časa so nas poslali v Merate, kakih 30 km od Milana. Tudi tam so nas nastanili skupaj, v neki opuščeni predilnici. Se sreča, da so družine ostale skupaj. Sprva so nas še nekoliko nadzirali, počasi pa so na to pozabili in lahko smo hodili po okolici. Začela nam je pomagati neka verska dobrodelna organizacija, nekateri so si našli delo in zaslužili smo si za najnujnejše potrebe. Tudi domačini nas niso gledali s sovraštvom, temveč so bili prijazni z nami, in otroci smo lahko hodili v šolo.

(NADALJEVANJE PRIHODNJIČ)

Tako kot za mnoge skromne junake, ki so zvedeli tudi za Ivana Brinskole iz Ljubljane. Slučajno, v pogovoru z nekim znancom. Da je eden izmed petih Slovencev, ki so bili odlikovani v bivši Jugoslaviji z najvišjim odlikovanjem za hrabrost. Potem ga ni bilo več težko poiskati. Stanuje v šentjakobskem župnišču v eni sami sobi. Kot samostojni obrtnik alma pokojnine, pač pa dobiva 250 novih dinarjev socialne podpore in zadnje čase 300 novih dinarjev priznavnine kot član ZZZB.

Nasel sem ga v sobi, ki je obenem kuhinja in spalnica. Potožil mi je, da je že pred desetimi leti vložil prošnjo za stanovanje, pa ga še ni dobil, da pa sam vidi, kako je mnogo drugih še na slabšem in zato ni preveč zahteven. Na steni na visvi v preprostem okviru listina, da je bil odlikovan s Karadordjevo zvezdo z meči, dne 30. decembra 1926.

Potem sem ga pripravil do tega, da je začel pripovedovati svojo življenjsko zgodbo. Oče je bil služitelj na sodniji, po rodu Kočevar iz Crmošnjic, mati pa Slovenka iz Bele krajine. Rodil se

Eden od petih Slovencev

Je 1890 v Ljubljani, nato se je družina preselila v Kočevje. Vpisali so ga v gimnazijo, pa je bil v drugem razredu zaradi nekkih otroških prekrškov izključen. Nekaj časa se je učil za pekca, nato pa za čevljarja. Od 1903 dalje pa do 1904, ko je zbolel, razen med obema vojnama ni več odločil kladih in knefce.

Potem ko se je 1907 izučil, je, kot je bila takrat navada, odšel po svetu. Prepotoval je Avstrijo, Švicco, Nemčijo, nato pa še Srbijo, Bolgarijo in Turčijo do Carigrada. Večinoma peš, kadar mu je zmanjkalo denarja, je delal tako dolgo, da ga je spet nekaj zaslužilo. Že takrat je bil gost in demokratičnega strokovnega sindikata. Če je prišel v mesto, je dobil za en dan hrano in stanovanje zastoj.

Leta 1913 so ga po tretjem pregledu sprejeli v vojsko in dodali k 2. planinskemu polku. Oče je bil znašal na fronti v Galiciji. Avstriji ni maral, še manj mu je dišalo, da bi se zanj bojeval. Zato se je sam ranil, da bi prišel v bolnišnico. Naslednje leto pa je izkoristil prvo ugodno priložnost in iz 18. možni utekel k Rusom. Bil je deseter in ti možje so bili pod njegovim poveljstvom.

V Rusiji je bil nekaj časa vta-poršču v Kijevu, nato je delal v penzenski guberniji pri nekem grofu. Od tam so jih poslali v onkaj gubernijo. V iscu, nato pa v Bereslavu v pskovski guberniji, kjer so delali železnico. Tam si je pomagal v službo pri bolnišnici, vzeli so ga za skladiščnika. Dočkal je februarja, nato pa oktobra revolucija 1917. Pri bolnišnici je bil član mestnega sovjeta, odgovarjal je za nabavo hrane za bolnišnico.

Po miru v Brest-Litovsku se je vrnil iz tujstva. Kratek dopust, nato v polkovno bazo v mestu Enns, avgusta 1918 pa na italijansko fronto. Ni ga manjkalo pri upor v Čudroplju, komaj je odnesel nate Madžarom, ki so upornike obkolili. Vojska je razpadla, na streljališče tovornega vagona se je vrnil v Ljubljano...

Podobno kot mnogi drugi se je v začetku 1919 prostovoljno javil v »Slovenski planinski polk« na Korosko. Znašel se je v četi kasnejšega domobranskega podpolkovnika Vizliaka, takrat nadporočnika. V tej četi je tudi zaslužil visoko odlikovanje...

Bilo je pod Šipkom, 1943. leta.

Štab Slandrove brigade je bil na posvetu v majhni koči brez poda, v gozdarski koči sredi gostega smrekovega gozda. Nedaleč pod kočo se je širila pravecata plantaža rdečih malin. Zadnji sončni pramenji so prodirali do skromne kočice in se ustavljali na vlažnih, z debelim mahovjem poraslih tleh.

Partizansko taborišče je bilo mirno. Izvidnice so odhajale

»Začela se je naša ofenziva,« pripoveduje Brinskole. »Naš men je bil prežati Avstrijce iz Guštanj, sedanjih Raven. Našemu vodju je poveljeval mladi poročnik brez posebnih vojaških izkušenj, v vođu pa je bila večina zelo mladih ljubljanskih študentov, ki se niso bili prej vojski. Onkraj precej obširnega travnika je stala precej velika hiša, v njej so imeli Avstrijci kar 4 strojnice. Naš vod bi moral juršati čez travnik...

Opozoril sem mladega poročnika, da nihče ne bo živ prišel čez, on pa je trmasto vztrajal pri svojem. Zato sem sklenil, da se bom potuhnil in da ne grem nikamor. Pridržil sem mi je mladi prostovoljec, pisal se je Kotnik. Rekel mi je, da se me bo držal in da več vem o vojski kot gospod poročnik...

Naši so res juršali. Niso prišli daleč, kakih 30 ali 40 metrov, pa jih je že obležalo več kot pol. Zato so se drugi obrnili in začeli bežati...

Medtem sva jaz in Kotnik opazila, da streljajo Avstrijci tudi iz neke druge hiše, nekoliko nižje ob cesti. Plazil sem se proti njej po nekem kolovozu, Kotnik pa za

jev, brezplačno vožnjo in bolniško ravnanje. Uradu je formalnosti in dobil precejšnjo vsoto tudi za naša.

Med obema vojnama je čevljaril, postal je mojster, prebijač se je skozi življenje s težavo... Premoženja si ni napravil.

Leta 1941 je začel sodelovati z osvobodilno fronto. Delal je čevlje za partizane, zbral denar, raznašal letake in časopise. Zvezo je imel s sosedom Jožetom Majerjem, ki so ga Italijani ustrelili leta 1942 kot talca. Brinskole pa se je znašel za rešitvami že prej po zaslugi izdajstva. Nekega večera so pri njem potrkali karabinerji in ga odpeljali v šentpetrsko vojašnico »na kratko zasilanje«. Od tam pa so ga dali na sodnijo, ga zasliševali, tepili in mu grozili. Nazadnje, ko mu niso mogli nič dokazati, so ga odgnali skupaj z drugimi, pridlenjenega na debelo verigo v Italijo. Znašel se je v mestu Pisticii v provinci Matera v konfinaciji. Pred italijansko kapitulacijo so jih premestili v Padovo, tam so jih tudi dobili Nemci. Leta 1944 so jih vrčali na vlak. Več dni so se vozili po Italiji in Avstriji, dokler se niso znašli v Zagrebu. Kaj so nameravali tam z njimi, najbrž nikoli ne bo jasno. Rdeči križ jih je branil, češ tri dni pa so obrnili proti Zidancu mostu. Spotoma so mnogi izkoristili priložnost in poskakali z vlaka. Tudi Brinskole je nameraval,

odlaš je samo zaradi upanja, da ori Zidancem mostu ne bodo obrnili na sever, ampak nadaljevali vožnjo proti Ljubljani. Uresničilo se je njegovo upanje. Seveda jih niso spustili, ampak so jih odgnali na Vič in tam zaprli v šolo. Niso jih preveč vestno stražili, zato je nekoga dne pobegnil. Potem so pobegle po časopisih pozvali, naj se prijavijo. Brinskole je šel na policijo in povedal, kaj je bilo. Niso ga zaprli, pustili so ga iti domov.

Do konca vojne je spet čevljaril, pa tudi sodeloval z OF. Malo

je manjkalo, pa bi ga spet zaprli, toda konca vojne je preprečil, da ga ne doimobranec.

Pričakal je našo vojsko, ki je vkorakala v mesto. Član Zveze borcev je postal ob njeni ustanovitvi.

Brinskole je značilen primer človeka, ki je ostal zvest naprednim idejam več desetletij. Junak iz boja za pravne meje po prvi svetovni vojni je tudi v drugi svetovni vojni, v boju našega ljudstva za svobodo in socializem, vedel, kje je njegovo mesto in prispeval po svojih močeh. MP

Okrogle in oglate

»Idealen komunike je sporočilo, v katerem uspe poročevalcu z enim samim stavkom kratko in jasno prikriti vse, kar je bistveno,« je rekel tiskovni šef zahodnonemške vlade G. von Hase.

»Rdeči svinčnik je bridek meš v rokah finančnega ministra,« je dejal britanski minister za finance v parlamentu, ko je govoril o svojih nalogah in težavah v zvezi s novim proračunom.

Mož britanske kraljice noče biti muzejski eksponat. Moža britanske kraljice, edinburškega vojvoda, so kritizirali, ker je kdaj pa kdaj rekel kaj navsečnega o britanski industriji. Vojvoda je kritika takole zavrnil: »Jezik imam in nočem, da bi bil videti kakor kakšna muzejska nagačena predpotopna žival.«

Trije diplomati — štiri oči... Francoski list »L'Action« je, med drugim, poročal o neki konferenci v Zenevi tudi tole: »Včeraj so se delegati ZDA, ZSSR in Velike Britanije znova sestali in se pogovarjali med štirimi očmi...« Vse kaže, da je eden od treh delegatov ves čas konference trdno spal.

Wilson o Francozih. Britanski premier Wilson je govoril s časniki o rezultatih nedavnih francoskih parlamentarnih volitev. Meni, da »Francozi radi vidijo, da jim kdo ukazuje, toda samo zato, da lahko pokažejo neposlušnost.«

Posebna vrsta praznovanja. Na neki proslavi mednarodnega dneva žena je rekla predsednica Zenskega združenja v zahodnem Berlinu: »Može radi verjamejo, da oni gospodarijo v hiši. Naša naloga pa je: utrjevati to praznovanje!«

Zakon in ljubezen. Nemškega pisatelja Arnolda Vogta so vprašali, ali je njegov novi roman ljubzenski. Vogt jim je odgovoril: »Ne, junak mojega novega romana je oženjen.«

Spodoben kritik. Književni kritik »New York Timesa« je takole ocenil nekoga pisatelja oziroma njegov novi roman: »Po vsem sodeč pisatelj ni brez talenta, vendar pa ume svoj talent spretno skriti.«

Ne velja samo za Belgijce... Belgijski časopis Ekonomist piše o razmerju med posameznikom in državo: »Vsakdo med nami bi hotel živeti na račun države, pri tem pa pozabljamo, da prav država živi na račun nas vseh.«

»Mir in svoboda sta prazni besedi za ljudi, ki trpijo v bedi,« je rekla Indira Gandhi, ko je bila znova izvoljena za predsednico indijske vlade.

Uskladitev dela... V nekem velikem kölnskem industrijskem podjetju je na zidni tabli napisano geslo: »Ko večina ničesar ne napravi, to še ne pomeni uskladitve dela.«

Vrednost človeka po ameriških cenitvah. Američani so »po pomoči« zbombardirali neko južnovietnamsko vas. Pri tem je bilo ubitih 105, ranjenih pa 175 ljudi. Predstavnik ameriškega poveljstva je izjavil, da bodo ZDA za vsakega ubitega kmeta plačale odškodnino v znesku — 50 (petdeset) dolarjev. Poceni človek! Nemara pa Vietnamec v očeh ameriških militaristov sploh ni človek!

Pojem elegancije so krávate terital
TOVARNE Svilani
KAMNIK

DEKLE IZ REVIRJEV

in se vračale. Stražarska mesta so ob določenih urah sprejemala nove čuvaje. Spodaj, po Tuhijski cesti, so se pomikalaj sovražni kamioni.

Majhna petrolejka je slabotno briela in osvetljevala resne obraze, sedeče okrog mize, zbite iz debelih brun. Sence partizanskih postav so se zgubljale ob vlažnih lesenih stenah. Skozi razpoke je silil veter in hladil vroča čela.

V kočjo vstopi obveščevalec in sporoči, da je prišlo mlado dekle iz revirjev. Vsa je obupana, pravi, ker je nekaj časa govorila s fantom, ki dela za gestapo. Kakor hitro je spoznala njegovo izdajstvo, je odšla iz rojstnega kraja ter končno našla zvezo — javko. Podatkov o njej ni.

»V redu, poizvedujte! Pazite nanjo! Do nadaljnjega naj bo v štabni zaščiti!«

Uradni pomenek za mizo je potihnil. Tudi šale in pomenki v dvoje ali troje so počasi zamirali.

Tedaj se odpro vrata in prikaže se dekle, lahko oblečeno

in obuto v ponošene copate, pristrizanih las, izpod katerih vprašujoče zre dvojje temnih oči. Sedla je za robato mizo in začela pripovedovati.

Ze v šolskih klopeth sta se spoznala. Rada sta se videla. Tudi ob urah, ko ni bilo šole, sta se kdaj pa kdaj našla. Imela sta se čedalje rajši.

Pa je pridrvel v deželo sovražnik.

Nekaj časa je bilo mlademu dekletu všeč, da je bil fant vedno prvi. Kjerkoli je bilo

je na široko in dolgo razlagati, kaj misli.

Dekle ga je nekaj časa opozarjalo. Končno ji je začel presedati.

»Dovolj mi je teh reči. Ne maram več slišati o tem! Če boš moj fant, boš za Slovence, ker si Slovenec! Če pa nisi, pa bodi karkoli in delaj za sovražnika, ki je prizadel že toliko gorja zavednim ljudem!«

Fant ni bil navajen slišati kaj takega od svojega dekleta. Zato ga je njena odločnost osupnila in malone vrgla iz ravnotežja. Niti sanjalo se mu ni, da je v njej toliko odločnosti.

»Oh, ti punčara, od kod si se vzela s takim junaškim

kaj posebnega, kakšne nedolžne neumnosti, povsod je bil zraven. Bil je sila zgovoren. Užival je, če so ga poslušali, če je lahko poveljeval.

Dekletovi starši so bili prijazni in skromni, drugače pa je bilo pri fantu. Sanjal je o nečem velikem, in doma se mislili, da je malo njemu podobnih na svetu. Oholost družine se je ujemala z ošabnostjo zelenih čelad.

Fanta so klicali v Hitlerjugend.

Kmalu se je zrinil v vodstvo. Komanda mu je dobro pristajala. Fant je rasel, prav tako njegova nadutost.

Neverjetno hitro je postal zaupnik gestapa.

Nekdo se je pred dekletom pohvalil češ sedaj bodo videli banditi, kaj se pravi. Začel ji

banditskim srcem za domovino? Tu je domovina,« je pokazal na že malce rejeni trebuh.

»Če ne nehaš, grem. S temi ljudmi se ne pečaj!«

»Kaj ti pride na misel! Prav tako boš njihova ljubica, kakor si bila moja,« se je zakrohotal, da jo je mrzlo spreletelo. »Nekega dne bom prišel pote, če že ti ne boš čez nekaj dni prišla mene prosit iz gozda odpustanja. Če boš prišla, ti bom morda pustil življenje. Drugače pa ne in bom pobijal to banditsko ničvedno svojato.«

Tako sta se razšla... Toda fant ni in ni odnehal. Celo naročil je nekaterim svojim pajdašem, naj pazijo na dekle, ker menda smrdi po banditih.

(NADALJ. NA 10. STRANI)

DROBNE zanimivosti

● **Pingvini ne živijo nikjer severneje od perujskega obalnega območja;** tudi na področju severnega tečaja jih ni nikdar nihče videl, ker živijo samo na južnem tečaju in v sosednjih predelih Antarktike. Pač pa živijo v območju severnega tečaja ptice, ki nekoli-kanj spominjajo na pingvine, vendar gre za severne potapljalce in morske papagaje, kakršen je npr. Puffinus gravis in Puffinus griseus. Te ptice precej dobro letijo, pingvini pa sploh ne. Ptice lahko preletijo precejšnje razdalje. Tudi po sestavi telesa in načinu življenja pripadajo popolnoma drugi ptičji vrsti.

● **Vrana vrani oči ne izključuje...** Velika Britanija in ZDA kontrolirajo 70 odstotkov vsega tujega kapitala v Južnoafriški republiki; ameriški in britanski dobički so se v nekaj zadnjih letih podvojili. Vrednost tujih investicij v omenjeni republiki znaša trenutno okrog pet milijard dolarjev. Tri petine te vsote kontrolira britanski kapital, ameriški (ZDA) pa 12 % vrednosti vseh tujih investicij, francoski 6 %, švicarski 4 %, belgijski in luksemburški 2 %. Mednarodni denarni sklad, Svetovna banka, Mednarodna finančna kooperacija in Mednarodno združenje za razvoj kontrolirajo skupaj 3 % vrednosti tujih investicij v tej deželi. Največje dohodek v tej republiki črpa Velika Britanija, katere dohodek so se povzpeli z 81 milijonov dolarjev v 1960. na 173 milijonov dolarjev v 1964. letu; ti dohodki naraščajo hitreje kot dohodki britanskih investicij v kateri koli drugi deželi. Dohodek ameriškega (ZDA) kapitala se je povzpeli s 50.000.000 dolarjev v 1960. na 100 milijonov dolarjev v 1965. letu. Te številke več ko zgovorno povedo, zakaj so vsi napor OZN v borbi proti zločinski rasistični politiki južnoafriške vlade brezuspešni.

● **Novo bakrsko pristanišče je bilo slovesno odprto 17. maja.** To pristanišče je eno najmoderneje urejenih evropskih pristanišč, pristanišče, v katerem so naprave za najhitrejša nakladanja. V Bakru so, 15 km daleč od Reke, zgradili poseben bazen za sprejem ladij s tako imenovanim razsutim tovorom (nepaketiranim blagom), npr. z železovo rudo, premogom ipd. Ker je morje ob operativni obali globoko skoraj 16 m, sprejema lahko novo pristanišče ladje s stotisočtonsko nosilnostjo. Sodobna mehanizacija in najmodernejša tehnika dela omogočata 10.000-tonsko dnevno pretovornitev blaga. V reškem pristanišču je moč na primer dnevno pretovoriti samo 1800 ton. Letni promet novega pristanišča doseže lahko že zdaj 3.000.000 ton blaga, ko pa bo pristanišče popolnoma dograjeno, bo znašala njegova zmogljivost 6.000.000 ton na leto.

● **Tovarna železniških vozil v Kraljevu** je razstavila na beograjskem sejmu tehnike poseben tovorni voz, največji, ki je bil doslej izdelan pri nas. Voz je dolg 53 m, težak 16 ton, ima 24 osi in lahko prepelje 320-tonski tovor. Vozilo bodo uporabljali za prevoz težkih naprav za hidrocentrale, kupilo pa ga je novosadsko podjetje Mednarodna špedicija.

● **1966. leta je bilo v Jugoslaviji 3.576.000 zaposlenih,** od teh 1 milijon 094.000 ali 31 % žensk. Ženske so zaposlene največ v negospodarskih dejavnostih, v prosvetno-kulturni in zdravstveno-socialni dejavnosti. Od 2.989.000 delavcev, zaposlenih v gospodarstvu, je komaj 26,1 % žensk, še največ jih dela v trgovini in v gostinstvu, precej tudi v tekstilni industriji.

Pojem elegancije so kravate
terital
TOVARNE **Svilanit**
KAMNIK

• **TV 5. izhaja vsak teden** - Izdaja ga Predsedstvo Zveze združenj borcev NOV Slovenije - Zavod »Borec«, Ljubljana, Beethovenova 10 - Tisk in kiselje - CZP Ljudska pravica, Ljubljana, Kopitarjeva 2 - List ureja uredniški odbor - Letna naročnina 800 dinarjev oziroma 16 novih dinarjev - Posamezna številka stane 40 din oziroma 10 N-par - Naročnino pošljite na naslov: Uprava »TV 15«, Ljubljana, Beethovenova 10, pri čemer p. predal 598-XI, ali na čekovni račun pri Narodni banki 501-8-29 - Telefonske številke: Glavni in odgovorni urednik 21-901, tiskarstvo in novinarji 22-313, uprava 22-607 - Rokopisov ne vračamo.

Nova odkritja s procesa proti vojnim zločincem v Nürnbergu

Priprave na konec

Ko je bilo zasliševanje obtožencev končano, je zanimanje za nürnberški proces spet upadlo. Newyorški in londonski časopisi so objavljali kratka poročila, prostor za občinstvo v sodni dvorani pa je bil včasih prazen. Proces se je skoraj neopazno končal 31. avgusta 1946. Prvič po koncu vojne so bili ljudje na počitnicah, ko so se sodniki umaknili, da bi pripravili sklepno besedo in sodbo.

Tako se je tudi blizal dan eksekucije, ki so jo zaupali ameriškemu vojaškemu poveljstvu. Polkovnik Andrus je moral najti rablja. Kandidata sta bila dva: Anglež Albert Pierrepont, imenovan »Mladi Albert«, in ameriški »master sergeant« John C. Woods iz San Antonia v Teksasu. Pierrepont je bil tedaj na dopustu v Italiji, potem pa je moral na Dunaj, kjer naj bi obesil osem obsojencev na smrt. Potem naj bi šel v pokoj. John Woods je bil precej mlajši od njega, v petnajstih letih službe v ameriški vojski pa je obesil 347 ljudi. Polkovnik Andrus ga je torej izbral za rablja, Pierreponta pa je imenoval za prvega pomočnika.

Kje naj bi izvršili obsodbo? V zaveznikem svetu za nadzorstvo nad Nemčijo so se dolgo posvetovali: Angleži in Ameri-

čani so menili, naj bi bila usmr-titev javna na nürnberškem stadionu »Zeppelin«, kjer so bili prej nacistični kongresi. Sovjetski in francoski predstavniki so predlagali Berlin, in sicer dvorišče kaznilnice Plötzensee, na katerem so obešali ljudi, ki so pripravljali atentat na Hitlerja. Predsednik sodišča Lawrence je bil proti temu, da bi obsojence usmrtili na stadionu in v navzočnosti občinstva. Čez nekaj tednov so sprejeli kompromis: obešanje naj bi bilo v Nürnbergu, in sicer v zaporu: v veliki leseni zgradbi, kjer je bila telovadnica.

Obtoženci so preživeli september v mrzličnem in živčnem pričakovanju. 28. septembra je prišla pred zapor Göringova žena s hčerko Eddo. Bila je objo-kana. Ko je prišla ven, jo je obkrožila skupina radovednežev ter ameriških in angleških reporterjev. Iz gneče jo je spravila vojaška policija. Obtoženci so prebivali v celicah, pisali pisma ali spomine, kvartali ali šahirali: ker so bili sami, so igrali sami s seboj. Služba božja je bila vsak večer: katoliška in protestantska. Toda edina, ki se za to nista zmenila, sta bila Rosenberg in Streicher. Drugi so nenadoma postali silno pobožni.

30. septembra se je začelo zadnje dejanje velikega procesa: branje sklepne besede. V vseh večjih nemških mestih so bili nameščeni zvočniki, da bi vsi lahko slišali dolgo sklepno besedo. Brali so jo dva dni. 1. oktobra pa se je začelo branje sodb. Tistega dne se je zasedanje začelo s praznimi klopmi za obtožence. Sklenili so namreč, da bodo klicali vsakega posebej, ko pride na vrsto v sodbi. Tako je ob 14.50 zadonelo v nürnberški sodni dvorani in po vsej Nemčiji zlohotno ime: »Hermann Göring!«

Predsednik Geoffrey Lawrence je naglo prebral obsodbo: »Hermann Göring, mednarodno vojaško sodišče v Nürnbergu vas obsoja na smrt z obešenjem.« Göring je dvignil glavo in pomahal z roko: »ničesar« ni slišal. Prihiteli so tehničarji, ki so pobskali po napravi za prevajanje, potem pa so mu dali druge slušalke. Predsednik je še enkrat prebral sodbo, toda Göring se zmerom ni slišal. V dvorani je zavladala mrtvaška tišina. Göring je odvrnil slušalke, pri čemer si je razmršil lase, potem je hotel oditi. Prestregli so ga. Tehniki so spet delali in minevale so minute. Sodniki niso mogli prikriti zadrege. Potem je predsednik rekel nekaj besed v mikrofoni za preizkušnjo, tehni-ki pa so pokimali, da je okvara odpravljena. Tedaj je predsednik, tokrat jo je Göring slišal.

Potem je bil na vrsti Ribbentrop. Sodbo je poslušal stoje in s prekižanimi rokami. Hess se je delal, da ni razumel, kar je slišal, in ko je odhajal, se je nekajkrat ozrl, kakor da bi rad pojasnila. Keitel je ves čas stal v pozoru in je nemudoma zapustil dvorano. Kaltenbrunner se je delal mirnega, toda ko je zaslišal besedo »obešanje«, se je zdrzil in otrpnil. Frank ni mogel trdno stati, tako da so mu stražarji rekli, naj pravilno stoji: bil je obupan. Frick je zlezal vase in skorajda bi se zgrudil, morali so ga podpreti. Jodl se je zdrzil, vendar se je naglo zbral. Seyss-Inquart je tesnobno gledal okoli. Ko je Speer slišal, da je obsojen na dvajset let zapora, se je za hip nasmešnil. Dönitz je bil presenečen: mislil je, da bo nekaznovan, dobil pa je deset let zapora. Drugi so bili več ali manj mirni.

Dvanajst obtožencev je bilo obsojeno na smrt: Göring, Ribbentrop, Keitel, Frick, Streicher, Frank, Rosenberg, Kaltenbrunner, Sauckel, Jodl, Seyss-Inquart in Bormann (v odsotnosti). Na zaporne kazni so bili obsojeni: Hess, Funk in Raeder (dosmrtno), Schirach in Speer (20 let), Neurath (15 let), Dönitz (10 let). Izpuščeni so bili trije: Papen, Schacht in Fritzsche. Obsojenem niso bile spoznane za krive organizacije: SA (Sturm- und Kampfbewegungen, napadalni oddelki), generalni štab in vrhovno poveljstvo nemške vojske ter državna vlada. Preden je izpraznil dvorano, je predsednik sodišča dal prebrati ločeno mnenja so-vjetskega sodnika oziroma njegov protest o »nekrivdi« ome-njenih organizacij.

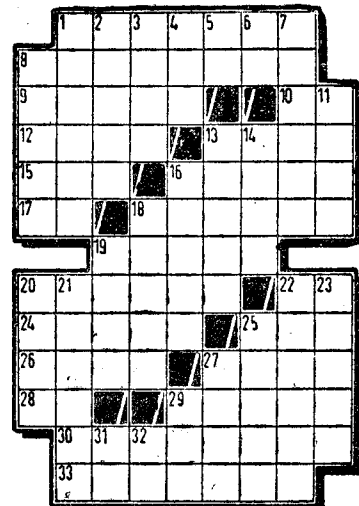
Ko so obsojenci prišli v celice, so zvedeli, da lahko prosijo za pomilostitev pri zaveznikem svetu za nadzorstvo nad Nemčijo. Trije (Schirach, Kaltenbrunner in Speer) tega niso hoteli storiti. Keitel je podpisal prošnjo petnajst minut pred potekom roka. Seyss-Inquart je napisal prošnjo za pomilostitev tudi nizozemski kraljici, češ naj posreduje pri zavezniških. Jodlova žena je razposlala tri prošnje za pomilostitev: predsedniku ZDA Trumanu, generalu Eisenhowerju in Churchillovi ženi. Hess je bil presenečen, ker ni bil obsojen na smrt. »Česa takšnega pa res nisem pričakoval,« je priznal svojemu zagovorniku. Ta mu je začel razlagati, toda Hess ga je prekinil in ga prosil za »Čušimo«, roman Franka Thiessa o rusko-japonski vojni leta 1905. Največ presenečenja pa je povzročila Raederjeva prošnja. Nekdanji poveljnik nemške mornarice je prosil za vezniški svet, naj ga obsodi na smrt, vendar pa naj ga ustrelijo, ne pa obešajo, če mu uslišijo prošnjo.

(Nadaljevanje prihodnjic)

AMERIŠKI RABELJ JOHN C. WOODS PREGLEDUJE VRVI, UMRL JE PRED NEKAJ LETI V PROMETNI NESREČI.

Križanka

VODORAVNO: 1. priimek narodnega heroja, partizanskega komandanta, doma iz Mirne peči, danes general (partizansko ime Lazar); 8. naziv partizanske čete, ki je delovala v Brkinih; 9. mestece v jugozahodni Bosni; 10. italijanski predlog; 12. otok v jugozahodni Koreji; 13. priimek narodnega heroja, enega izmed prvih partizanskih letalcev, padel 14. IX. 1941 pri Omišu (Frantjo); 15. neumen; 16. glavno mesto ene izmed socialističnih držav v Evropi (originalno); 14. kratica za državne železnice; 18. iz debla iztesan čoln; 19. včlenjenje; 20. glavno mesto sosednje države; 22. kratki znanega dirigenta Prešernovega zbornika iz Kranja; 24. kemični pojav; 25.

tekoča začimba; 26. del telesa; 27. nedotakljivi predmet; 28. avtomobilska oznaka Sarajeva; 29. Jurčičev roman; 30. mesto v Bel krajini, med vojno »glavno« mesto osvobodnega ozemlja; 33. zvezna država v ZDA.

NAVPIČNO: 1. partizansko ime državnika in revolucionarja Aleša Beblerja; 2. obok okoli slike; 3. žensko ime; 4. japonski telovadelec, prvak na olimpiadi v Rimu; 5. šumnik in sičnik v abecedi; 6. skrajšan podredni veznik; 7. visoka gora nad Ljubljano v Savinjskih planinah; 8. zaliv v delti Mississippija (ZDA); 11. židovsko moško ime; 13. rudnik kamene soli v Bosni; 14. izmeček vulkana; 16. planina v Hercegovini, nad dolino reke Neretve; 18. deli rok; 19. res; 20. ljubljanska tovarna pisalnih strojev; 21. predmet za razvedrilo; 22. vodna tehnika; 23. zgodnja pogorja v Sloveniji, kjer so se čisto zadrževali partizani; 25. razvaline gradu pri Begunjah na Gorenskem; 27. ime, pred leti umrlega revolucionarja in političnega delavca Brejca; 29. kratka našega zavarovalnega zavoda; 31. bivša kratica tovarne iz Niša; 32. kemični znak za nikelj.

Rešitev križanke iz 23. številke

VODORAVNO: 1. Cvetoč, 7. odred, 13. Medina, 14. Daniel, 15. Eriba, 16. ton, 17. Laj, 18. rake, 19. Orlov, 21. na, 22. Treblinka, 25. SK, 27. Arsen, 28. Oman, 31. evo, 33. tip, 34. Spira, 35. partop, 37. Dragan, 38. Eskimi, 39. odnosi.

NAVPIČNO: 1. cmer, 2. Vera, 3. edikt, 4. Tibera, 5. kna, 6. oa, 7. odol, 8. Danon, 9. rn, 10. Ell, 11. Dean, 12. Ilja, 16. trlep, 19. Obsipi, 20. vkopan, 23. Ertom, 24. amigo, 25. Sepe, 26. kvas, 29. Aras, 30. nani, 32. ork, 34. srd, 36. ti, 37. do.

(NADALJ. Z 9. STRANI)

Dekle je povedalo doma, kaj se je zgodilo.

»Kaj boš storila?«

»Tu ne morem ostati. Vsi mislijo, da sem njegovo dekle. To me peče.«

Trudna se je sredi noči zleknila na trdo, a toplo ležišče, ki so ji ga pripravili kurirji...

Ne čuti trdote, čeprav je ležala doma v perncah. Vendar ji nekaj ne da spati. Srce bije, misli hite in ne doumejo vsega, kar je v nekaj urah videla in doživela. To je bilo preveč za komaj doraslega otroka, ki ni poznal pomankanja ne trdote ne prezira. Sedaj pa naj sama začne svoje, zares svoje lastno življenje, kot ji to narekuje vest in čut do domovine!

Čudi se, kako so jo lepo sprejeli v štabu.

Tudi kurirji niso pokazali sovraštva, čeprav so že vedeli, da se je sestajala z mladim izdajalcem. Sedaj je daleč daleč proč. Kaj neki bo prinesel jutrišnji dan?

V taborišču se je takoj raznesla vest o njenem prihodu. Marsikdo je pikro namignil, da ne bo vse v redu z njo. Morda je vohunka. Tako so nekateri modrovali pozno v noč.

Jutranja zarja je pordečila zeleno taborišče, ki je še bde-lo v snu. Le kuharji so ropotali z lonci in ogenj je prasketal.

Jutranji zbor. Zaščita je mlado dekle še pred zborom

začela klicati z Olgo. Po prvi akciji je Olga dobila primerne čevlje in malo pozneje tudi partizansko uniformo. Ko je prispel njen življenjepis, je bila dodeljena prvi četi drugega bataljona. Zdelo se je, da se je kaj kmalu živela v novo življenje.

Nekoč je po zvezi dostavila pošto v revirje svojemu nek-

danjemu fantu, izdajalcu. Gizdal in besnel, toda čas mu je bil že odmerjen.

Olga se ni mogla otresti misli, da jo nekateri borci gledajo postrani in da ji nič kaj ne zaupajo. Premnoži pa so ovrgli sum in začeli ceniti mlado dekle. Večkrat se je izkazala kot dobra bolničarka v nevarnih položajih.

Zivljenje v bataljonu in brigadi je potekalo brez večjih presenečenj. Olga je bila čedalje bolj občutljiva. Misel na izdajalskega pobalina jo je pekla. Hitela je iz bitke v bitko, s položaja na položaj.

Bilo je prvega decembra 1943.

Jasen dan ni obetal nič posebnega. Partizani so se utaborili v bližini Pšanjevce, nad Tuhinjsko dolino. Med njimi je bila tudi Olga. Bila

je zelo resna za svoja mlada leta. Kar fantovsko se je nosila. Če pa ji je kdo namignil in se pošalil na račun njene preteklosti, jo je globoko zadelo. Zato je večkrat sklenila, da bo z junaštvom dokazala, da je poštena partizanka in da le spada med hrabre skojceve.

Obveščevalna je javila, da

nik. Svabi pritiskajo na vseh koncih.

Olga se plazi po čistini. V njej dozori sklep: »Danes ali nikdar! Maščevala se bom nad izdajalcem in pokazala soborcem, kaj zmoro mlado žensko srce!«

V srcu jo je stisnilo. Misel na nedolžne ljudi, starčke, matere, otroke, ki so sedaj sredi bojnega meteža, jo je podžgala.

Krik pomočnika jo zdrami. Z bombo v ustih, s puško na strel, s sanitetno torbico ob boku se kot kača približe med točo svinčenk po nevarni čistini do mitraljezca, leze proti najhujšemu sovražnemu žre-lu, ki sika iznad cerkvenega krožnega zidu.

»To je vendar dekle! Ujeti jo moramo! Živo bomo dobili!« se zareži pruski obraz.

Bolničarka Olga previdno hiti za njimi.

Svabi navale — skušajo se prebiti ob cerkvi.

Mitraljezec Drago kosi sklo-njen za majhno skalo pred cerkvenim zidom. Nacisti jurijo in se približajo z bombami. Rafal iz zgornjih lin zvonika podre junaškega mitraljezca. Zamenja ga pomoč-

Pomočnik omahne. Olga se požene kakor zver in že je pri strojnici, strelja po sovražniku...

Svabi se nemo spogledujejo. Bombe, bombe!

Toda Olga še pritiska na petelina in previdno meri. Vrže bombo in zadene v polno. Ranjeni pomočnik se strese, pogleda in izusti:

»Hvala ti! Še poje moja...« in za vedno omahne. V Olgi vzkipi maščevalni srd. Juriš z vseh strani!

Mitraljezec Maks-Franc Mali, ki je ležal petdeset metrov od cerkvenega zidu v zaklonu pod jablano, neusmiljeno strelja in kosi. A tudi njega kmalu zadene krogla v desno ramo...

Svabi začno bežati. Olga že skoraj stojče kosi v presledkih. Svabi kar drve nazaj v dolino proti Smartnemu.

Že je zravnana, stoje pošilja smrt... Še nekaj nabojev.

»Hura! Juriš za vragom!«

Krik — in Olga omahne na zeleno trato. Ko je bojni hrup potihnil, je ugasnilo tudi njeno mlado življenje...

IVAN LIPAR-IZTOK

DEKLE IZ REVIRJEV